

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนกุศตรองวิทยาคาร อำเภอคอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประมวลเอาความรู้ที่เป็นหลักการ แนวคิด และทฤษฎี เพื่อประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนี้

1. แนวทางการจัดกิจกรรมการพัฒนาครู
 - 1.1 การพัฒนาครู
 - 1.2 ความหมายของการพัฒนาครู
 - 1.3 รูปแบบของการพัฒนาครู
2. การวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.1 ความหมายของการทำวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.2 ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.3 รูปแบบและลักษณะของการทำวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.4 กระบวนการและขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน
3. กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา
 - 3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - 3.2 การนิเทศภายใน
4. บริบทของโรงเรียนกุศตรองวิทยาคาร
5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวทางการจัดกิจกรรมการพัฒนาคู

1. การพัฒนาคู

คูเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนการสอน แต่ก็ยังมีครูบางคนที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมหรือการศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากการสั่งการจากทางราชการ รวมทั้งยังขาดความเป็นนักอ่าน ขาดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การแสวงหานวัตกรรมใหม่ๆ ในการพัฒนาการเรียนการสอนซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสมบูรณ์ สังคมมุ่งหวังให้ครูเป็นผู้มีเกียรติที่ควรแก่การยกย่องเชิดชูและต้องการเห็นครูเป็นครูมืออาชีพอย่างแท้จริง

ครูที่จะเป็นครูมืออาชีพได้นั้น จะต้องเป็นครูที่ใฝ่แสวงหาความรู้ รู้จักพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มองการศึกษาเสมือนหนึ่งการเดินทางสู่ความสำเร็จของชีวิต เป็นผู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนต้องคิดกว้าง มองไกล และใฝ่สูง ซึ่งหากเมื่อครูได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอแล้วก็จะสามารถพัฒนาผู้เรียน โรงเรียน องค์กรทางการศึกษารวมถึงพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้สามารถยืดหยัดและเติบโตอย่างมั่นคง มีภูมิคุ้มกันที่ดี มีการพัฒนาที่ยั่งยืนตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาประเทศอย่างพอเพียง

2. ความหมายของการพัฒนาคู

ได้มีนักวิชาการหลายท่านที่ได้ให้ความหมายของคำว่าพัฒนาคู ไว้ดังนี้

นาริรัตน์ คั่งสกุล (2543 : 23) สรุปไว้ว่า การพัฒนาคูเป็นกระบวนการส่งเสริมให้ครูมีทิศทาง แนวความรู้ ความสามารถมีประสบการณ์ และทัศนคติในการทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น สอดคล้องกับ อ่ำรุ่ง จันทวานิช (2542 : 8) ได้กล่าวถึง การพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญยิ่งที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของชาติโดยตรงจะต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และเทคนิคในการปฏิบัติวิชาชีพที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูต้องได้รับการพัฒนา

เข้มทอง แสวง (2544 : 9) ได้ให้ความหมาย การพัฒนาคู ว่าเป็นกระบวนการสร้างเสริมสมรรถภาพของบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะความชำนาญมีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายขององค์กร

ชัชย สมิทธิไกร (2544 : 5) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ให้แก่บุคคลเพื่อปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น และ หรือเพื่อให้บุคคลมีความงอกงาม เติบโตทางจิตใจ . การพัฒนาครู จึงเป็นสิ่งที่มีความหมายในระยะยาว

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการ ที่จะทำให้ครูมีความรู้ ประสบการณ์และทักษะต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

3. รูปแบบของการพัฒนาครู

เทคนิคการฝึกอบรม

คณะกรรมการวิจัย สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (พิมล วิเศษสังข์. 2544 : 13-19) ได้รวบรวมเทคนิคการฝึกอบรมครูไว้ทั้งหมด 30 วิธี ดังนี้

1. การบรรยาย (Lecture)

การบรรยาย เป็นการอธิบายให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายและเรื่องราวต่าง ๆ เหมาะสำหรับการให้ความรู้พื้นฐานและข้อมูลกว้าง ๆ แก่ผู้ฟังจำนวนมาก ผู้บรรยายอาจใช้เทคนิค หรือสื่ออุปกรณ์อื่นประกอบและเปิดโอกาสให้มีการซักถามด้วย

2. การชุมนุมปาฐกถาหรือการบรรยายเป็นชุด

การชุมนุมปาฐกถาหรือการบรรยายเป็นชุด เป็นการปาฐกถาหรือการนำเสนอ เนื้อหาตามหัวข้อเรื่องที่กำหนดให้โดยผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 2-6 คน ในแง่มุมต่าง ๆ กัน โดยมี ประธานหรือพิธีกรคนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการอภิปรายและเชื่อมโยงระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เป็นเทคนิค ที่ใช้เสนอข้อคิดเห็น ข้อเท็จจริง งานวิจัย และเพื่อเสนอแนะแนวทางให้ผู้ฟังค้นหาข้อเท็จจริง ต่อไป หลังจากการบรรยายอาจเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถามได้

3. การอภิปรายโดยคณะผู้เชี่ยวชาญ (Panel discussion)

การอภิปรายโดยคณะผู้เชี่ยวชาญ เป็นการอภิปรายโดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3-10 คน ในหัวข้อที่กำหนด แต่ละคนจะแสดงความรู้ ข้อเท็จจริง และความเห็น ของตนแก่ผู้ฟัง เหมาะกับการเสนอความเห็นการวิเคราะห์ปัญหาหรือการพิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หลังการอภิปรายอาจเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถามได้

4. การอภิปรายกลุ่ม (Group discussion)

การอภิปรายกลุ่ม เป็นการประชุมกลุ่มเพื่อพิจารณาหรืออภิปรายกันระหว่าง สมาชิกจำนวน 6-20 คน ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สนใจร่วมกัน โดยมีลักษณะเป็นแบบกันเอง

ไม่เป็นทางการ เพื่อแสวงหาข้อยุติของกลุ่มในเรื่องอภิปรายกันนั้น โดยทุกคนมีส่วนร่วมเท่า ๆ กัน ผู้นำอภิปรายเพียงแต่คอยกระตุ้นให้สมาชิกออกความเห็นภายในขอบเขตที่กำหนด

5. การอภิปรายถกเถียง (Buzz หรือ Phillip 66)

การอภิปรายถกเถียง เป็นการให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 2-6 คน เพื่ออภิปรายปัญหาในช่วงเวลาจำกัด ซึ่งแต่ละกลุ่มอาจพิจารณากลุ่มละเรื่องหรือเรื่องเดียวกันแต่คนละประเด็น ทุกคนจะต่างออกความเห็นในเรื่องนั้น ๆ อย่างเต็มที่ (จนเกิดเสียงคังอึงคะนิง)

6. การอภิปรายแบบปวงฉาวิสัยนา (Colloquy method)

การอภิปรายแบบปวงฉาวิสัยนา เป็นการอภิปรายของบุคคลประมาณ 6-8 คน โดยครั้งหนึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ อีกครั้งหนึ่งเป็นตัวแทนมาจากกลุ่มผู้ฟัง โดยกลุ่มตัวแทนผู้ฟังเป็นผู้เสนอปัญหาและข้อคิดเห็นให้แก่ฝ่ายผู้เชี่ยวชาญตอบหรือให้ข้อคิดเห็น โดยมีผู้ดำเนินการอภิปรายเป็นคนกลางคอยเชื่อมโยงคำถามคำตอบระหว่าง 2 ฝ่ายดังกล่าว เหมาะที่จะใช้สำรวจปัญหาหรือเปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย

7. การระดมสมอง (Brain - Storming)

การระดมสมอง เป็นการเปิด โอกาสให้ทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีไม่มีข้อจำกัดหรือกฎเกณฑ์ใด ๆ สมาชิกสามารถเสนอแนะให้ความเห็นได้ทุกแห่งทุกมุมภายในเวลาที่กำหนด ควรใช้กลุ่มเล็กๆที่มีความรู้ ประสบการณ์ และมีความคิดสร้างสรรค์พอสมควรและความคิดเห็นทุกอย่างจะได้รับการยอมรับจากกลุ่มและช่วยกันอภิปรายเพื่อเลือกเฟ้นเอาความเห็นที่ดีที่สุดออกมา

8. การสัมมนา (Seminar)

การสัมมนา เป็นการประชุมร่วมกันเพื่อศึกษาค้นคว้าในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งภายใต้การแนะนำของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกคนจะต้องมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสำรวจปัญหา แก้ไขปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสรุปแนวทางการปฏิบัติงาน โดยผู้ร่วมสัมมนาจะได้รับมอบหมายให้ศึกษาและจัดทำรายงานในหัวข้อที่จะสัมมนานั้นให้เสร็จก่อนการสัมมนา เพื่อให้พร้อมที่จะเสนอต่อที่ประชุมซึ่งจะอภิปรายวิเคราะห์ปัญหา หาทางเลือกและสรุปผลการสัมมนานั้น

9. การประชุม (Conference)

การประชุม เป็นการประชุมอย่างเป็นทางการ มีผู้เข้าร่วมประชุม ไม่เกิน 20 คน เพื่อแก้ปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และความคิดเห็นในเรื่องที่ทุกคนสนใจร่วมกัน

10. การประชุมกลุ่มซินดิเคต (Syndicate)

การประชุมกลุ่มซินดิเคต เป็นการศึกษาหรือทำงานในรูปคณะกรรมการ โดยแบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นกลุ่มย่อยเพื่อปฏิบัติงานหรือพิจารณาปัญหาตามที่ได้รับมอบหมาย โดยสมาชิกของกลุ่มควรมีประสบการณ์ต่าง ๆ กัน และให้สมาชิกได้ร่วมกันอภิปรายแก้ปัญหา แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เช่น อยู่ในสายอาชีพหรือมาจากหน่วยงาน ต่างกัน เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาปัญหาที่ได้รับมอบหมายโดยอาจมีวิทยากร (Course Director) คอยแนะนำปรึกษาเมื่อจำเป็น เป็นต้น

11. เทคนิคกลุ่มวงใน - วงนอก (Fish bowl)

เทคนิคกลุ่มวงใน - วงนอก เป็นการให้ผู้เข้าอบรมและเปลี่ยนความรู้ ข่าวสาร และความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งกันและกัน โดยมีผู้เข้ารับการฝึกอบรม 2 กลุ่ม กลุ่มแรกจะนั่ง อยู่ในวงเป็นรูปวงกลม อีกกลุ่มหนึ่งนั่งอยู่ในรอบนอก กลุ่มในวงจะมีบทบาทในการแลกเปลี่ยน ข่าวสารและความคิดเห็นต่างๆ ส่วนกลุ่มวงนอกจะเป็นผู้สังเกตการณ์ มีหน้าที่ฟังโดยไม่เข้าไป มีส่วนร่วม เช่น การประชุมของผู้บริหารโครงการในรูป Fish Bowl เพื่อให้เจ้าหน้าที่ระดับรอง ลงไปรับทราบแนวคิดและท่าทีของผู้บริหาร

12. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประชุมปฏิบัติการที่บุคคลตั้งแต่ 10 – 15 คน ซึ่งมีความสนใจหรือมีปัญหาที่ต้องร่วมปรึกษาหารือ ศึกษาค้นคว้า หรือวิเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหา เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานหรือเพิ่มให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น โดยผู้จัดจะต้องเตรียมวิทยากร เครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสำหรับค้นคว้า สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไว้ให้พร้อม สมาชิกในกลุ่มจะมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวิธีการ ได้เอง

13. การฝึกปฏิบัติในเวลาจำกัด (In – Basket Technique)

การฝึกปฏิบัติในเวลาจำกัด เป็นการฝึกปฏิบัติงานที่จำลองมาจากการปฏิบัติงานจริงในชีวิตประจำวัน ผู้เข้ารับการอบรมจะต้องสมมติตัวเองเป็นหัวหน้างาน หรือผู้บริหาร ซึ่งจะต้องพิจารณาเรื่องต่างที่ได้รับมอบหมายและตัดสินใจว่าจะทำอย่างไร รวมทั้ง กำหนดลำดับการทำงานก่อนหลัง เทคนิคนี้เป็นเทคนิคที่มุ่งฝึกปฏิบัติงานเกี่ยวกับเอกสาร การจัดเวลา การจัดลำดับงาน ทักษะพื้นฐาน สำหรับหัวหน้างานในเวลาจำกัด

14. การฝึกสร้างความสัมพันธ์ (Sensitivity training หรือ T-Group)

การฝึกสร้างความสัมพันธ์ เป็นการฝึกอบรมเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยจะไม่มีกรอบหมายงานหรือปัญหาใดๆให้กลุ่มพิจารณา แต่จะให้สมาชิกในกลุ่มมีอิสระอย่างเต็มที่ที่จะเลือกทำอะไร สมาชิกจะวิเคราะห์ห้กันเองว่าเป็นอย่างไร มีความรู้สึกต่อพฤติกรรมของคนอื่นอย่างไร เป็นการเรียนรู้ถึงประสบการณ์ ความรู้สึก และอารมณ์ของตนเอง และของผู้อื่นเพื่อพัฒนาทักษะในการทำงานกลุ่มและเพื่อประโยชน์ในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

15. การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Structured learning experience)

การเรียนรู้จากประสบการณ์ เป็นวิธีการฝึกอบรมที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำประสบการณ์ของแต่ละคนมาใช้กับบทเรียนที่กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจน แล้วนำไปสู่การสรุปเป็นความคิดหรือทฤษฎีของกลุ่มนั้นๆรวมถึงการนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันด้วย หรือบางครั้งก็เรียกว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (Co-operative Learning) เป็นการเรียนรู้โดยผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ช่วยเหลือกันและร่วมมือกันในการเรียนรู้

16. การเรียนรู้และการตรวจสอบความก้าวหน้าตามลำดับขั้น (Self-placed instruction)

การเรียนรู้และการตรวจสอบความก้าวหน้าตามลำดับขั้น เป็นการฝึกอบรมที่ให้เนื้อหาวิชา โดยจัดเป็นเอกสารเรียงลำดับความรู้ไว้เป็นส่วนๆอย่างสมเหตุสมผล ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องผ่านบทเรียนเป็นขั้นๆ ไป และจะรู้ทันทีว่าเข้าใจเอกสารแต่ละส่วนเป็นอย่างดีหรือไม่ นอกจากบทเรียนที่เป็นเอกสารแล้วอาจใช้อุปกรณ์อื่น เช่น แถบบันทึกเสียง สไลด์ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ประกอบด้วย ผู้จัดการฝึกอบรมต้องแนะนำ คอยตอบคำถาม ช่วยเหลือ และสังเกตความก้าวหน้าของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งจะต้องผ่าน การทดสอบตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ถ้าไม่ผ่านก็ต้องทบทวนและทดสอบใหม่จนกว่าจะผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

17. การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing)

การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการจัดให้ผู้เข้ารับการอบรมแสดงบทบาทในสถานการณ์สมมติที่เหมือนกับการดำรงชีวิตจริง โดยกำหนดโครงเรื่องและบทบาทของแต่ละคนไว้ล่วงหน้า แล้วให้ผู้แสดงคิดคำพูดไปตามโครงเรื่องและบทบาทที่ได้รับเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ชอบการแสดงออกและมีวิวัฒนาการเพียงพอใช้สำหรับเปลี่ยนแปลงเจตคติ พัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์หรือเพื่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่ๆ เป็นการนำเอาความรู้จากตำรามาใช้ฝึกปฏิบัติจริง

18. การแสดงละครสั้น (Skit)

การแสดงละครสั้น เป็นการฝึกรวมโดยให้ผู้เข้าอบรมเพียง 2-3 คน แสดงละครสั้น ๆ โดยซักซ้อมและแสดงบทบาทที่เตรียมไว้แล้ว อาจเป็นการแสดงให้เห็นปัญหาหรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เทคนิคนี้ใช้เพื่อแนะนำหัวข้อสำหรับการอภิปรายเพื่อชี้ให้เห็นจุดสำคัญของสถานการณ์และเพื่อให้เห็นผลของสถานการณ์นั้นที่มีต่อกลุ่มสมาชิก เทคนิคนี้อาจใช้ในช่วงใดช่วงหนึ่งของการฝึกรวมก็ได้ เช่น ก่อนและหลังการบรรยาย หลังการฉายภาพยนตร์ หลังการฉายวีดิทัศน์และหลังการอภิปรายเป็นคณะ เป็นต้น

19. การใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation)

การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกรวมอาจจะประสบในภายหลัง สถานการณ์จำลองจะช่วยให้เกิดการถ่ายโยงความรู้ที่ดีและได้ผลมากที่สุด ผู้เรียนจะได้คิดแก้ปัญหาจากสถานการณ์จำลอง เกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้

20. การประสบเหตุการณ์ (Incident technique)

การประสบเหตุการณ์ (Incident technique) เป็นการเสนอเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกรวมพิจารณาข้อเท็จจริง ซึ่งอาจจะใช้วิธีเล่าเหตุการณ์ให้ฟังย่อ ๆ (ไม่ต้องเตรียมเอกสารให้อ่านล่วงหน้าเหมือนกรณีศึกษา) หรือแสดงบทบาทสมมติของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้จริง ๆ ในการปฏิบัติงาน แล้วตั้งคำถามให้สมาชิกในกลุ่มพิจารณาข้อเท็จจริงก่อนที่จะตัดสินใจกระทำการใด ๆ พร้อมกับประเมินผลโดยการอภิปรายหรือเปรียบเทียบการตัดสินใจของกลุ่มที่เกิดขึ้นจริง ๆ

21. กรณีศึกษา (Case study)

กรณีศึกษา เป็นการศึกษากรณีหรือเรื่องราวซึ่งได้รวบรวมขึ้นจากเหตุการณ์จริงหรือสมมติขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกรวมได้พิจารณาวิเคราะห์และหาวิธีการแก้ปัญหาจากภายใต้สถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เหมาะที่จะใช้กับคนกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อฝึกความชำนาญในการวิเคราะห์ปัญหาและการตัดสินใจที่เหมาะสมในเวลาจำกัด เรื่องหรือกรณี (Case) ที่จะศึกษาต้องมีรายละเอียดพอที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกรวมเห็นจุดที่สำคัญของปัญหาและข้อมูลที่จะใช้ในการตัดสินใจ

22. การใช้เกมส์ (Game)

การใช้เกมส์ เป็นการฝึกรวมครุ โดยผู้เข้ารับการฝึกรวมทำกิจกรรมเดี่ยวหรือกลุ่มในทางใช้กำลังกายหรือสมองเพื่อแข่งขันกัน มีฝ่ายแพ้ ฝ่ายชนะ แล้วนำผล หรือวิธีการเล่นเกมสนั้นมาอภิปราย สรุปประเด็นหรือตามวัตถุประสงค์

23. การใช้ชุดฝึกอบรม (Module or Package)

การใช้ชุดฝึกอบรม เป็นวิธีการฝึกอบรมครู โดยใช้หน่วยการสอนย่อย ๆ ของวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถใช้ศึกษาได้ด้วยตนเอง (Model, Learning Kit, Package, ศูนย์การเรียนรู้)

24. การใช้บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed instruction)

การใช้บทเรียนสำเร็จรูป เป็นวิธีการฝึกอบรมครูที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้ด้วยตนเองจากบทเรียนที่สร้างขึ้น โดยมีเนื้อหาและกิจกรรมเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ชัดเจน และเข้าใจง่าย มีขั้นตอนให้ผู้เรียนมีโอกาสตอบสนองและตรวจสอบความถูกต้องด้วยตนเองในแต่ละขั้นตอน เพื่อนำไปสู่ความรู้และทักษะตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมครู บทเรียนบางอย่างไม่เหมาะสมที่จะพิมพ์ในรูปแบบเอกสารจึงจัดเป็น โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์

25. การใช้สื่อผสม (Multi - media)

การใช้สื่อผสม เป็นการใช้สื่อผสมหลายประเภทในการจัดกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ หรืออาจหมายถึงความพยายามของผู้จัดการฝึกอบรมที่จะเลือกใช้ประเภทของสื่อการฝึกอบรมให้แตกต่างกันออกไปในแต่ละหัวข้อหรือสถานการณ์ของการจัดฝึกอบรมในครั้งนั้น

26. การทัศนศึกษา (Field trip)

การทัศนศึกษา เป็นการนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปยังสถานที่อื่นนอกสถานที่ที่จัดอบรมตามปกติ เพื่อศึกษาจากสภาพการณ์จริง ๆ ด้วยตนเอง ระยะเวลาที่ศึกษานอกสถานที่ใช้เวลาเพียง 2-3 ชั่วโมงหรือนานกว่านั้นมาก (เช่น สัปดาห์หรือเดือน) ถ้าจะให้ได้ผลต้องวางแผนให้รอบคอบและควบคุมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

27. การแข่งขันปฏิบัติขณะดูงาน (Walk rally)

การแข่งขันปฏิบัติขณะดูงาน เป็นการฝึกอบรมครูนอกสถานที่ โดยจัดให้ไปดูงานหรือให้มีการแข่งขันการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยกำหนดจุดผ่านที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องทำกิจกรรมเป็นจุด ๆ จนครบ

28. การสอนแนะ (Coaching)

การสอนแนะ เป็นการฝึกอบรมครู โดยการให้คำปรึกษา แนะนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นรายบุคคล

29. การสาธิต (Demonstration)

การสาธิต เป็นการแสดงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เห็นของจริง ทำให้เข้าใจง่ายและจำได้ดีคิด โดยเฉพาะการสอนวิธีการปฏิบัติงาน การฝึกทักษะหรือความชำนาญ ผู้สาธิต

สามารถให้ผู้รับการฝึกอบรมเห็นถึงวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ได้จนกว่าจะเข้าใจและปฏิบัติเองได้
เหมาะที่จะใช้กับคนกลุ่มเล็ก ๆ และอาจใช้ร่วมกับเทคนิคแบบอื่น ๆ ได้

30. การศึกษาทางไปรษณีย์ (Correspondence study)

การศึกษาทางไปรษณีย์ เป็นการฝึกอบรมครู โดยให้ผู้เรียนศึกษาจากเอกสาร
หรือโทรทัศน์ โดยผู้รับการฝึกอบรมศึกษาอยู่ที่บ้านและมีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน
เป็นครั้งคราว

จากความหมายการพัฒนาครูดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาครู คือ
กระบวนการที่ทำให้ครูได้คิดและศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เพื่อให้เกิดทักษะและเทคนิควิธีเพื่อใช้
ในการพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานและเพิ่มศักยภาพ
ในการสอนของตนเอง

การวิจัยในชั้นเรียน

1. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

ทิสนา แจมมณี (2540 : 5) อธิบายว่า การวิจัยในชั้นเรียนหมายถึง การวิจัยที่ทำ
ในบริบทของชั้นเรียนและมุ่งนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตน
เป็นการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาครูให้รู้ความเป็นเลิศและมีอิสระทางวิชาการ

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (2540 : 27) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
คือ กระบวนการแสวงหาความรู้อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนา
การจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในบริบทของชั้นเรียน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 7) ระบุว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ
กระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบ
จุดเน้นของการวิจัยในชั้นเรียนคือการแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็น
ระบบ ดังนั้นการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาและวิจัยควบคู่กับการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหา
และ/หรือพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองและเผยแพร่การวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นต่อไป

กาญจนา วัฒนา (2544 : 24) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่มีรูปแบบ
ของการวิจัยเชิงทดลองและการวิจัยเชิงบรรยายผสมผสานกัน การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัย
ปัญหาของนักเรียนในห้องเรียนโดยครูผู้สอนและมีเป้าหมายคือการพัฒนาคุณภาพการเรียน
การสอน ดังนั้นการวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นการวิจัยโดยครูผู้สอนทำในห้องเรียนทำกับนักเรียน

ครุรักษ์ ภิมยศรักษ์ (2544 : 4) อธิบายว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นบทบาทของครู ในการแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบริบทของชั้นเรียน โดยทำไปพร้อม ๆ กัน กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติด้วยกระบวนการที่เรียบง่ายและเชื่อถือได้ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อผู้เรียน

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 6) การวิจัยในชั้นเรียนหมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครู ในชั้นเรียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน มีการดำเนินการที่มีแผนชัดเจน กระทำอย่างรวดเร็ว สามารถนำผลมาใช้ได้ทันที ในระหว่างการทำวิจัยจะมีการสะท้อนข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ซึ่งผลที่ได้นั้นจะนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมีจุดเน้น ที่เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนมากที่สุด กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนจะต้องมีกระบวนการทำ อย่างต่อเนื่องจนกว่าจะได้ผลตามเป้าหมายที่ต้องการ

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2544 : 1) ให้ความหมายว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือการแก้ปัญหานักเรียนบางคน บางเรื่อง เพื่อพัฒนาปรับปรุง (ปรับปรุงนักเรียนอ่อน เสริมนักเรียนเก่ง) นักเรียนคนนั้น กลุ่มนั้น เพื่อที่จะได้เรียนทันเพื่อนกลุ่มใหญ่หรือได้รับการ พัฒนาเต็มศักยภาพของเขา

ชาติรี เกิดธรรม (2545 : 12-13) ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ดังนี้ คือเป็นกระบวนการค้นหาอย่างเป็นระบบ

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการพัฒนาทางเลือกในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพที่สุดในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบมีแบบแผน มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน โดยอาศัยวิธีการที่น่าเชื่อถือได้เพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยโดยครูผู้สอนในห้องเรียนทำกับนักเรียน เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอน

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนา การเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบ โดยเป็นการแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ ดังนั้น การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นการวิจัยที่ดำเนินการควบคู่ไปกับการปฏิบัติงาน ของครู โดยมีครูเป็นผู้ทำการวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ กล่าวคือ ครูเป็นนักวิจัยที่ทำหน้าที่ ทั้งผลิตงานวิจัยหรือบริโคงงานวิจัย

การวิจัยในชั้นเรียน มีลักษณะที่กล่าวไว้ว่าเป็นการวิจัยปฏิบัติการ (Action research) หรืออาจเรียกว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom action research) ก็ได้

ดังนั้น การวิจัยในชั้นเรียนจึงไม่เป็นแต่เพียงกระบวนการที่น่าเชื่อถือและเป็นระบบในการแสวงหาคำตอบเท่านั้น แต่เป็นการคิดค้นพัฒนาที่เน้นการแก้ปัญหาในสภาพการณ์หรือบริบทของชั้นเรียนอีกด้วย

ประวิต เอราวรรณ์ (2545 : 45) ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่าเป็นการวิจัยของครูที่ปฏิบัติงานในชั้นเรียนหรือที่เรียกว่า ครูนักวิจัย (Teacher researcher) เพื่อค้นหาวิธีแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ของผู้เรียนและคิดค้นนวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อใช้ในสภาพการณ์และบริบทของโรงเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโดยใช้สื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ตามศักยภาพของตนเอง และดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2546 : 3) คำที่ใช้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนมีหลายคำ เช่น การวิจัยปฏิบัติการ (Action research) การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom research) การวิจัยครู (Teacher research) และการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom action research-CAR) เป็นต้น การวิจัยดังกล่าวนี้เป็นการวิจัยที่ทำโดยครูทั้งสิ้น

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นรูปแบบหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าเป็นครั้ง ๆ ไปหรือเป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ผลการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom action research-CAR) ที่ค้นพบนี้ไม่สามารถนำไปใช้อ้างอิงกับกลุ่มอื่นๆ ได้เพราะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในวงจำกัดหรือปัญหาเฉพาะที่ เช่น ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนบางอย่างที่ครูต้องการคำตอบมาอธิบาย เฉพาะที่เกิดขึ้นในห้องที่ตนรับผิดชอบอยู่เท่านั้น ไม่เกี่ยวกับปัญหาของห้องเรียนอื่น ๆ การศึกษาปัญหาลักษณะนี้ เราเรียกว่า การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom action research-CAR) ซึ่งเป็นรูปแบบของการวิจัยที่ครูกำลังให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่งเพราะสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของห้องเรียน จึงอาจกล่าวได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นวิธีวิจัยที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นเพื่อช่วยให้ครูสามารถค้นพบว่ามีอะไรเกิดขึ้นในห้องเรียนบ้าง และยังช่วยให้ครูทราบข้อมูลที่จะนำไปใช้เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนที่จะมีขึ้นต่อไปในอนาคต โดยเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณ การวิจัยเชิงบรรยาย หรือการวิจัยเชิงทดลอง อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นวิธีการศึกษา

2. ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญของการวิจัยว่ามีความจำเป็นในกระบวนการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยการเรียนการสอน เพื่อให้การดำเนินการสอดคล้องกับธรรมชาติและศักยภาพของนักเรียน (มาตรา 30)

ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2543 : 34-36) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนไว้หลายประการซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. การวิจัยในชั้นเรียนมีจุดเริ่มต้นจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนที่ครูพบและต้องการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาการวิจัยจะเริ่มจากความคิดของครูมากกว่าความคิดของผู้อื่นหรือจากหลักการทางทฤษฎีโดยตรง
2. ขอบเขตของการวิจัยจะแคบและเฉพาะเจาะจง กล่าวคือมุ่งศึกษานักเรียนเฉพาะรายหรือห้องหนึ่งหรือหลายห้องที่ครูมีส่วนรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับครูผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ซึ่งเรื่องที่วิจัยเป็นประเด็นเล็ก ๆ แต่มีความหมายต่อการเรียนการสอน ผลที่ได้จากการวิจัยมุ่งที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ โดยตรง ไม่มุ่งที่จะนำไปใช้ในวงกว้างหรือข้อสรุปเชิงนัยทั่วไป
3. ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางกระบวนการวิจัยทั้งหมด ซึ่งอาจดำเนินการ โดยครูคนเดียวหรือคณะครูร่วมกันหรือมีผู้อื่นที่เกี่ยวข้องร่วมกัน
4. การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน จะดำเนินการไปพร้อม ๆ กันกับการเรียนการสอนตามปกติ
5. กระบวนการวิจัยมีการเชื่อมโยงระหว่างการคิดเชิงสะท้อน (Reflective Thinking) และการปฏิบัติ (Action) อย่างชัดเจน กล่าวคือ มีการพินิจพิเคราะห์ ทบทวน ทั้งก่อน ระหว่างและหลังการทดลองปฏิบัติ
6. วิธีการวิจัยมีความยืดหยุ่น ปรับให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน อาจเป็นการวิจัยเชิงทดลองประยุกต์ และสถิติที่ใช้ไม่ซับซ้อนมากนักในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยอาจจะขาดน้ำหนักไปบ้างในด้านความเที่ยงตรง แต่จะเป็นการวิจัยที่ให้ประโยชน์โดยตรงเท่าที่ครูผู้วิจัยนั้นต้องการ

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2544 : 5) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขข้อสงสัยหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในชั้นเรียนด้วยตัวเอง โดยการคิดค้นแสวงหาวิธีการหรือนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาการเรียน

วิทยานิพนธ์ งานวิจัย สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. เป็นเครื่องมือสำคัญของครูในการพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นครูไปสู่ความเป็นมืออาชีพ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูเป็นนักแสวงหาความรู้และวิธีการใหม่ๆ อยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้ครูมีความรู้ที่กว้างขวางและลุ่มลึก ทำงานอย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และเป็นระบบ

2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้งานของครูมีลักษณะเป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวก้าวไปข้างหน้าไม่หยุดนิ่ง อยู่กับที่ เกิดนวัตกรรมที่ทันสมัยนำมาใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ทันทั่วถึง

3. เป็นเครื่องมือสำคัญที่จรโลงวิชาชีพครูให้มีความเข้มแข็งเพราะผลจากการวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการทำงานของครูได้อย่างเป็นรูปธรรม นั่นก็คือการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามที่ครูต้องการและเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมทั้งตัวครูและนักเรียน

พิมพ์พันธ์ เคะชะคุปต์ และคณะ (2544 : 10) กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่าเกิดจากแนวคิดพื้นฐาน คือ การบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติที่มีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้วยการวิจัย

2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู

3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางการพัฒนาวิชาชีพครูด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ

4. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นนวัตกรรมและกระบวนการแก้ปัญหาที่พบในชั้นเรียน โดยครูผู้สอนเพื่อเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการปฏิบัติงานของครูผลของการเปลี่ยนแปลงจะไปปรากฏที่ตัวผู้เรียน ขั้นตอนที่ใช้ คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การสังเกตผลที่เกิดขึ้น และนำผลการค้นพบไปปรับปรุงและพัฒนางานต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 8) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

1. เป็นการวิจัยที่ไม่ได้มุ่งเน้นที่การพัฒนาความรู้ใหม่ แต่เน้นที่การสะท้อนปัญหาที่ครูประสบอยู่อันได้แก่ปัญหาที่ครูพบขณะจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนซึ่งเป็นปัญหาที่ใกล้ชิดไม่ใช่ปัญหาจากภายนอก

2. เป็นการวิจัยที่ดำเนินการ โดยครูคนเดียว หรือการมีส่วนร่วมของคณะครู และนักวิจัยภายนอกให้การสนับสนุนก็ได้

3. เป็นการวิจัยที่มุ่งผลการปฏิบัติจริง มุ่งเน้นการปรับปรุงวิธีการเดิมให้เหมาะสม หรือเปลี่ยนแปลงวิธีการใหม่ที่ดีกว่าเดิม

4. เป็นการวิจัยที่มีวิธีการตรวจสอบวิธีการปฏิบัติ โดยทันที และครูผู้ทำวิจัยจะเป็นคน วิเคราะห์และพิจารณาผลการปฏิบัติงานที่ใช้กระบวนการวิจัยด้วยตนเอง

สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 11) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ ดังนี้

1. การสะท้อนกลับผลการปฏิบัติงานของตนเองและผลที่เกิดขึ้น
2. การเปิด โอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน/เพื่อนร่วมงาน มีส่วนในการวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานและผลที่ได้รับ

3. กระบวนการที่มีการดำเนินงานเป็นวงจรต่อเนื่องและทำเป็นส่วนหนึ่ง ของการปฏิบัติงาน

4. ผลที่ได้จากการวิจัยนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงปฏิบัติงาน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2544 : 15) สรุปความสำคัญของการวิจัย ในชั้นเรียนว่า เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูอันเนื่องจากข้อค้นพบที่จะได้จาก กระบวนการสืบค้นที่เป็นระบบและเชื่อถือได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ ครูเกิดพัฒนา จากการจัดการเรียนการสอนไปสู่การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมบรรยากาศ ของการทำงานเป็นประชาธิปไตย ทำให้เกิดการยอมรับในความรู้ของผู้ปฏิบัติ

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (ม.ป.ป. : 8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัย ในชั้นเรียนว่า จุดมุ่งหมายของการวิจัยในชั้นเรียนของครูคือ การแก้ปัญหาหรือการพัฒนา การเรียนการสอน โดยใช้วิธีการที่เป็นระบบระเบียบ ผลการศึกษาค้นคว้าจึงน่าเชื่อถือได้ และกระบวนการวิจัยยังช่วยให้ครู อาจารย์ รู้จักการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูเกิดความคิดสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ คิดไตร่ตรองหาวิธีแก้ปัญหา ได้อย่างเหมาะสมซึ่งมีผลปลายทางคือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรคาดหวัง

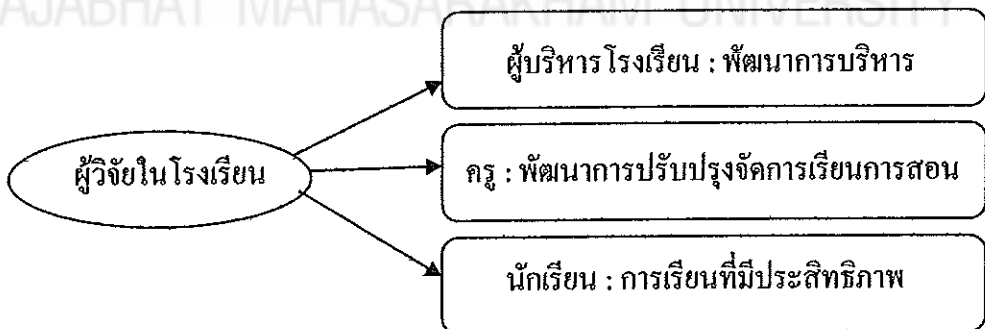
ชาติรี เกิดธรรม (2545 : 13-14) ได้ให้ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาการเรียนการสอนด้านการวิจัย โดยการนำนวัตกรรม เทคนิค หรือวิธีการที่มีคุณภาพ ผ่านกระบวนการวิจัยที่น่าเชื่อถือได้

แล้วมาใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียนโดยตรง อันจะมีผลให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้

2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้นและยังเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู
 3. เป็นการเผยแพร่ความรู้จากการปฏิบัติจริงอันจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย
 4. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าด้านการวิจัยทางการศึกษา และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นผลงานวิชาการเพื่อขอตำแหน่งให้สูงขึ้นได้
 5. เป็นการส่งเสริมหรือพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน
- ธีระ รุญเจริญ (2546 : 136) ได้ให้จุดหมายของการวิจัยในโรงเรียนมี 3 ประการหลักคือ

1. เพื่อแสวงหาแนวทางและเทคนิควิธีการในการบริหารจัดการตามภารกิจของโรงเรียน
2. เพื่อแสวงหาเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและศักยภาพของนักเรียน
3. เพื่อทำให้การเรียนรู้ที่มีหลักการและเหตุผลด้วยตนเองซึ่งจะนำไปสู่ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เก่ง ดี และมีสุข ดังแผนรูปภาพผู้วิจัยและจุดหมายการวิจัยในโรงเรียน

แผนภาพที่ 2 ผู้วิจัยและจุดหมายการวิจัยในโรงเรียน

รัตนา ศรีเหรียญ (2547 : 27) วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน
3. เพื่อพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและนวัตกรรม
4. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงเทคนิคการวัดและประเมินผล
5. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครู - อาจารย์
6. เพื่อพัฒนาเทคนิคการเรียนการสอน

จะเห็นได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนมีลักษณะเป็นกระบวนการปฏิบัติงาน

ส่วนหนึ่งของครูผู้สอนที่ดำเนินการอย่างง่าย ๆ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ผสมผสานบูรณาการควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งอาจมีครูผู้ร่วมงานเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าเป็นครั้งคราวกับนักเรียนบางคนหรือทุกคนที่ครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ โดยการนำความรู้และวิธีการใหม่ ๆ หรือดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่แล้วมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้อย่างได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว ครูผู้สอนที่ทำการวิจัยสามารถตรวจสอบวิธีการและผลของการปฏิบัติงานได้ทันที ผลการวิจัยในชั้นเรียนไม่ได้มุ่งที่ การแสวงหาหรือพัฒนาองค์ความรู้ใหม่หรือนำไปใช้อ้างอิงในวงกว้าง แต่เป็นผลที่นำไปสู่การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงานของครูผู้สอนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือของครูที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน พัฒนาการปฏิบัติงานของครูและพัฒนาวิชาชีพครู นอกจากนี้ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษาอีกด้วย

3. รูปแบบและลักษณะของการทำวิจัยในชั้นเรียน

กาญจนา วัฒายุ (2544 : 43) ได้ออกแบบการวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองซึ่งแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ประกอบด้วย

1. รูปแบบการวิจัยโดยใช้กลุ่มเดียว เป็นการวิจัยที่เลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะนำมาวิจัยเพียงกลุ่มเดียว โดยมีหลักการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง
2. รูปแบบการวิจัยโดยใช้กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง เป็นการวิจัยที่เลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะนำมาทำการวิจัย 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มควบคุม ส่วนกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มทดลอง หลักการวิจัยก็เพื่อเปรียบเทียบกับผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. รูปแบบการวิจัยโดยใช้กลุ่มซ้ำหมุนเวียนเป็นวิจัยที่จัดให้กลุ่มหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันไปเป็นกลุ่มทดลองบ้าง กลุ่มควบคุมบ้าง แล้วนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกัน รูปแบบนี้จะทำให้ผลการทดลองที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นเนื่องจากทุกกลุ่มได้รับวิธีการทดลองเหมือนกัน และเท่าเทียมกัน

4. รูปแบบการวิจัยโดยใช้กลุ่มเทียบเท่าหรือคู่ขนาน เป็นการวิจัยที่เลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะนำมาทำการวิจัยซึ่งมีความแตกต่างกันไม่มากนัก

สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 17-21) ได้สรุปรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียนว่ามี 2 รูปแบบ ประกอบด้วย

1. การวิจัยแบบเป็นทางการ (Formal Research) เป็นการวิจัยเชิงเทคนิคที่ทำการวิจัยเฉพาะปัญหาในห้องเรียนของตนเองเพียงคนเดียวแต่มีบุคคลภายนอกเข้ามามีบทบาทมากกว่า มีแบบแผนเคร่งครัด มีลักษณะการดำเนินงานและการนำเสนอเหมือนงานวิจัยเชิงวิชาการ (Academic Research) ของนักวิจัยมืออาชีพ นักวิชาการในมหาวิทยาลัย หรือของนักศึกษาที่ทำเป็นวิทยานิพนธ์ มีการออกแบบการวิจัยที่รัดกุมเพื่อให้ตอบคำถามการวิจัยได้ชัดเจนและมีรูปแบบการนำเสนอรายงานผลการวิจัยที่กำหนดชัดเจน ส่วนใหญ่จำแนกเนื้อหาสาระออกเป็น 5 บท

2. การวิจัยแบบไม่เป็นทางการ (Informal Research) เป็นงานวิจัยที่ไม่มีอีกรูปแบบการวิจัยอย่างเคร่งครัดเหมือนการวิจัยเชิงวิชาการ มุ่งเน้นตอบคำถามวิจัยมากกว่ามุ่งเน้นรูปแบบการวิจัยแบบเป็นทางการ ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยก็พยายามใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากการเรียนการสอนตามปกติ การนำเสนอผลการวิจัยครอบคลุมเพียงประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยต้องการนำเสนอแบบนี้บางครั้งพบว่าการรายงานผลเพียง 1-2 หน้า การวิจัยแบบไม่เป็นทางการมี 3 รูปแบบ ดังนี้

2.1 การวิจัยแบบร่วมมือ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการจริงที่ครูในโรงเรียนรวมกลุ่มกันเป็นทีมร่วมกันทำการวิจัยในปัญหาเดียวกัน มีบุคคลภายนอกซึ่งเป็นนักวิจัยหรือนักวิชาการเข้ามามีบทบาทในการทำวิจัยมากกว่าทีมวิจัย แต่ก็ยังน้อยกว่าการวิจัยแบบเป็นทางการ

2.2 การวิจัยแบบทำทั่วโรงเรียน เป็นการวิจัยแบบอิสระที่ครูทุกคนในโรงเรียนร่วมกันทำวิจัยปัญหาระดับโรงเรียน มีบุคคลภายนอกซึ่งเป็นนักวิจัยหรือนักวิชาการเข้ามามีบทบาทในการทำวิจัยเท่าเทียมกันกับคณะผู้วิจัยของโรงเรียน

2.3 การวิจัยแบบอิงชุมชน เป็นการวิจัยที่ทำร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมีบุคคลภายนอกซึ่งเป็นนักวิจัยหรือนักวิชาการเข้ามามีบทบาทในการทำวิจัย

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 9-10) ได้กล่าวถึงการวิจัยในชั้นเรียนในลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ทางการศึกษา อาจแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ โดยจำแนกตามผู้ดำเนินการวิจัยและเป้าหมายในการแก้ปัญหา ดังนี้ คือการวิจัยปฏิบัติการโดยครูเพียงคนเดียว (Individual teacher action research) การวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือ (Collaborative action research) การวิจัยปฏิบัติการระดับโรงเรียน (Statewide action research)

4. กระบวนการและขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน

วิรัช วรณรัตน์ (2537 : 44-48) ได้สรุปกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนไว้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดปัญหา วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ค้นหาสาเหตุของประเด็นปัญหาแล้วกำหนดประเด็นหัวเรื่องที่จะทำการศึกษาค้นคว้า

ขั้นตอนที่ 2 นิยามปัญหา เมื่อทราบสาเหตุและที่มาของปัญหาและความสามารถ กำหนดประเด็นปัญหาเป็นชื่อเรื่องได้แล้ว จะต้องทำความเข้าใจประเด็นปัญหาหรือเรื่องที่จะทำการศึกษาค้นคว้าโดยศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นทำการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าในส่วนเนื้อหาสาระ จำนวนตัวอย่าง พร้อมกับให้นิยามศัพท์ ตัวแปรในส่วนตัวแปรต้นและตัวแปรที่เกี่ยวข้องบางตัว

ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนการดำเนินการวิจัยซึ่งจะต้องกำหนดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือเครื่องใช้ สร้างเครื่องมือ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เลือกแบบการวิจัย โดยเฉพาะด้านการทดลองจะใช้กลุ่มเดียวหรือหลายกลุ่ม มีกลุ่มควบคุมที่ใช้ในการเปรียบเทียบหรือไม่ เมื่อดำเนินการใส่กลุ่มตัวอย่างหรือเครื่องมือเสร็จก็ดำเนินการจัดกระทำทดลองหรือเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนและระยะเวลาที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลจากการจัดกระทำหรือการทดลองแล้วนำข้อมูลที่ไปวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติช่วยในการแปลผล สรุปผลตามจุดมุ่งหมายหรือสมมติฐานที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 5 สรุปและรายงานผล หลังจากได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วจะต้องนำเสนอข้อมูลและสรุปผลข้อค้นพบตามข้อมูลที่ปรากฏ พร้อมการอภิปรายและเสนอแนะเกี่ยวกับข้อค้นพบนั้น แล้วนำเสนอผลงานทั้งหมดโดยการเขียนรายงานตามหัวข้อและรูปแบบที่แต่ละสถาบันหรือหน่วยงานกำหนดไว้

ประวิต เอรารวรรณ์ (2542 : 5-7) ได้สรุปและอธิบายกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

การวิจัยในชั้นเรียนมีกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ คือ เริ่มต้นจากการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานว่ามีปัญหาอะไรบ้าง วางแผนเพื่อแก้ปัญหา ลงมือปฏิบัติตามแผน แล้วสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อการเริ่มต้นใหม่ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

1. สำรวจสภาพการปฏิบัติงาน (Reconnaissance)

เป็นการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานของครูว่ามีปัญหาอะไรบ้าง แล้ววิเคราะห์ปัญหาเหล่านั้นว่ามีสาเหตุมาจากอะไร และจะสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขสภาพการปฏิบัติงานในบางส่วนใดได้บ้าง ซึ่งครูสามารถสำรวจได้จากกิจกรรมการเรียนการสอน พฤติกรรมนักเรียน สภาพแวดล้อม และบริบทต่างๆของโรงเรียน การสำรวจวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวจะนำไปสู่การเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจนและสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยได้

2. การวางแผน (Planning)

เป็นขั้นตอนสำหรับกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดวิธีการ และวางแผนเพื่อลงมือปฏิบัติ (Action) ในการค้นหาคำตอบหรือพัฒนานวัตกรรมและการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหา

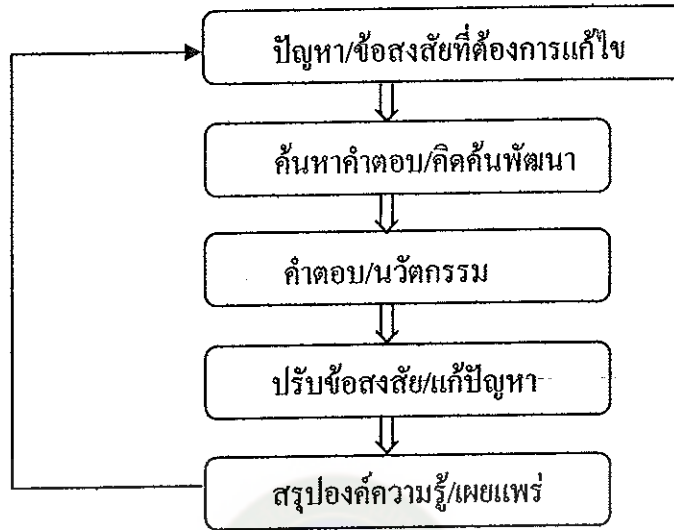
3. การลงมือปฏิบัติ (Action)

เป็นขั้นตอนปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้

4. การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

หลังจากที่มีการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาตามแผนจนปรากฏผลแล้ว นักวิจัยจะต้องมีการสะท้อนผลการปฏิบัติว่ามีสิ่งใดที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปบ้างเพื่อสรุปและวางแผนปรับปรุงใหม่เพื่อแก้ปัญหาใหม่ต่อไป

จากกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าวจะเห็นว่า เป็นการมุ่งที่จะแสวงหาคำตอบหรือพัฒนานวัตกรรมควบคู่ไปกับการนำเอาคำตอบหรือนวัตกรรมนั้นไปใช้แก้ปัญหาที่ครูกำลังประสบอยู่ซึ่งเป็นวงจรต่อเนื่องไม่สิ้นสุด ครูจึงสามารถประยุกต์ปรับเข้ากับการทำงานปกติของตนเองได้ ดังนั้นการวิจัยในชั้นเรียนของครูไม่ใช่การเริ่มต้นทำงานชิ้นใหม่ แต่เป็นการวิเคราะห์ วางแผน และจัดระบบการทำงานเดิมของครูให้เป็นกระบวนการทำงานที่เป็นการวิจัยในชั้นเรียนไปด้วยวงจรการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 วงจรการทำวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน จะเริ่มต้นจากปัญหาหรือข้อสงสัยที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของครู โดยครูจะตั้งคำถามที่มีความหมายในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการแสวงหาคำตอบหรือถกเถียงพัฒนานวัตกรรมแล้ววางแผนการปฏิบัติงานและการวิจัย หลังจากนั้นก็ดำเนินการจัดการเรียนการสอนไปพร้อมๆ กับการเก็บข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์สรุปผลการวิจัยเพื่อตอบคำถามที่ได้ตั้งไว้เบื้องต้น แล้วปรับปรุงแก้ไขข้อสงสัยที่มี และสรุปเป็นองค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ดังนั้นการวิจัยในชั้นเรียนจึงไม่ใช่ภาวะที่หยุดนิ่ง แต่เคลื่อนไหวตลอดเวลา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของครูอย่างเป็นระบบ เห็นภาพตลอดแนว มีการตัดสินใจที่มีคุณภาพ มีเหตุมีผลและสร้างสรรค์เพราะมองเห็นทางเลือกต่างๆ ได้กว้างขวางและลึกซึ้ง นอกจากนี้ครูที่ใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนนี้จะสามารถควบคุม กำกับ และพัฒนาการ

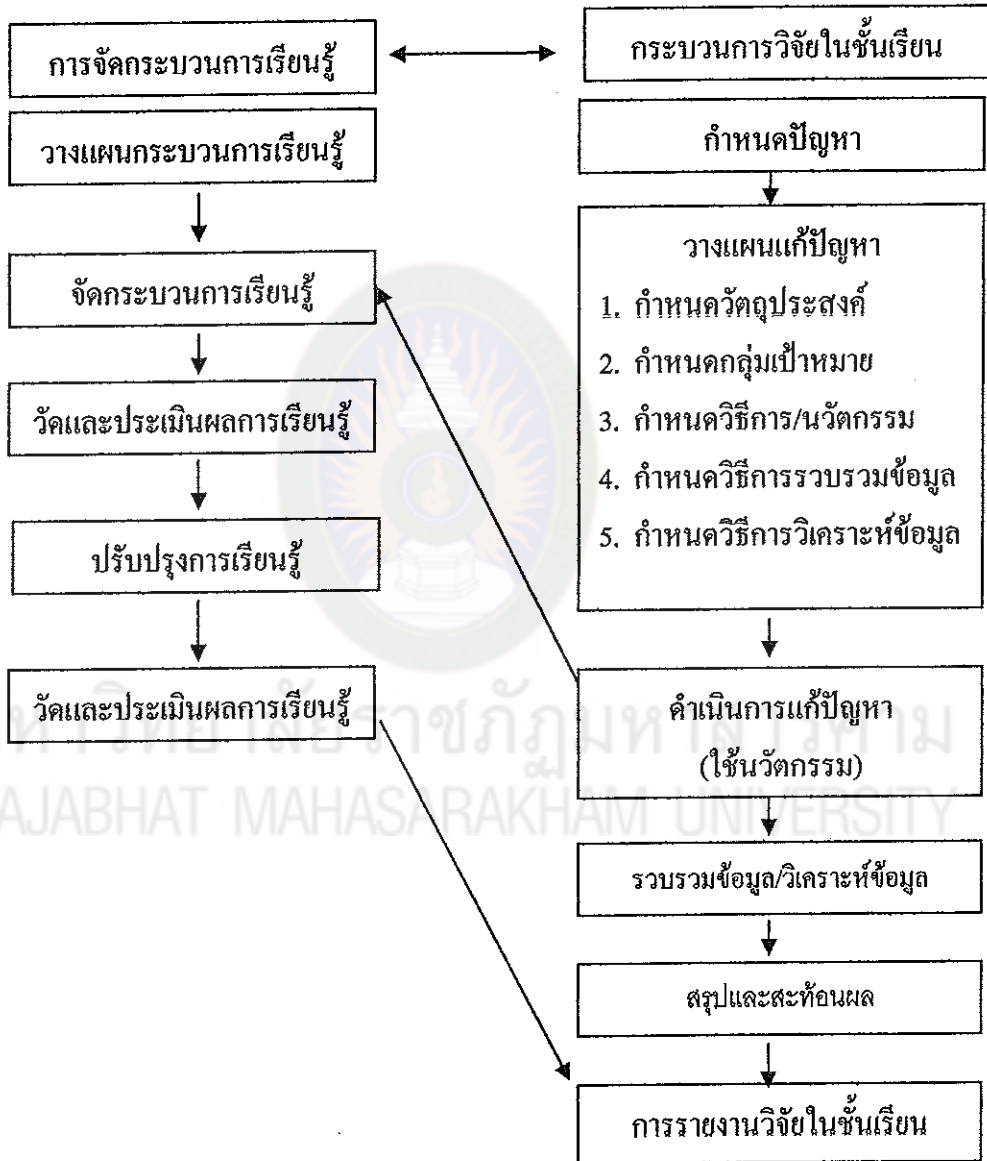
กาญจนา วัฒนา (2544 : 29) อธิบายว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนและได้สรุปกระบวนการวิจัยไว้ดังนี้

1. สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาในการเรียนการสอน
2. ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการวิจัย
3. พัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน
4. ออกแบบการวิจัย
5. สร้างและพัฒนาเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

7. เขียนรายงานการวิจัย

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2544 : 12) ได้เสนอรูปแบบการใช้วิจัยในชั้นเรียน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และดำเนินการควบคู่กัน ไปด้วยกระบวนการเรียนรู้ โดยสรุปเป็น แผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 รูปแบบการวิจัยในชั้นเรียน

จากภาพที่แสดงข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกระบวนการเรียนรู้ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และดำเนินการควบคู่กัน ไปด้วยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยอาจใช้เวลาเข้าก่อนเข้าเรียน

เวลาพักกลางวัน เวลาเย็นหลังเลิกเรียน หรือในระหว่างที่นักเรียนคนอื่นทำกิจกรรม แต่ครูทำการแก้ไขนักเรียนบางคน บางเรื่อง อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรمان (2544 : 62) ผลของการวิจัยจะนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน แก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งเป็นรายบุคคล รายกลุ่มและทั้งชั้น

คำแนะนำในการทำวิจัยในชั้นเรียน

สำหรับผู้ที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการทำวิจัย มองเห็นประโยชน์และความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน และต้องการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง อาจเริ่มต้นได้ ดังนี้

1. พิจารณาให้เป็นคนช่างสังเกต ช่างสงสัย เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน
ในชั้นเรียนของตน
2. มีความมุ่งมั่นตั้งใจแน่วแน่และกระตือรือร้น สนใจศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อสงสัย
3. นำข้อสงสัยมาตั้งตั้งประเด็นปัญหาให้ชัดเจนว่าปัญหาที่แท้จริงคืออะไร และมีสาเหตุมาจากอะไร
4. ปรัชญาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนครูหรือผู้ปกครองหรือแม้กระทั่งตัวผู้เรียนเองเกี่ยวกับปัญหาที่สงสัย เพื่อความมั่นใจในความชัดเจนของปัญหา
5. จัดทำโครงการวิจัยที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และมองเห็นภาพของงานตลอดแนว
6. หาโอกาสศึกษาดูงานเกี่ยวกับงานวิจัยที่มีผู้ทำไว้แล้วหรือแลกเปลี่ยนผลงานวิจัยของตนเองกับเพื่อนครูด้วยกัน

การวิจัยในชั้นเรียนมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญหลายประการ สรุปได้ดังนี้

1. เป็นงานวิจัยที่มีจุดเริ่มต้นมาจากการปฏิบัติงานสอนและข้อสงสัยของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน
2. เป็นการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาวิธีการปรับปรุงการเรียนของผู้เรียนและการปฏิบัติการสอนของครู
3. เป็นการวิจัยที่ดำเนินการ โดยตัวของครูเองซึ่งอาจต้องร่วมมือกับครู ผู้ปกครองหรือผู้เรียนด้วยกันได้
4. เป็นการวิจัยที่มีกระบวนการขั้นตอนที่เชื่อถือได้โดยเริ่มต้นจากการวางแผนการทำกิจกรรม การสังเกต และการสะท้อนผลที่ได้รับกับเพื่อนครูหรือผู้เกี่ยวข้อง

5. เป็นการวิจัยที่ไม่เน้นรูปแบบที่เป็นทางการมากนักและไม่เน้นทฤษฎีและหลักการต่างๆแต่เป็นการใช้คุณลักษณะของตนเองในการตัดสินใจเลือกใช้วิธีการต่างๆ

6. เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมากกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดวิธีการแก้ปัญหาโดยอาศัยประสบการณ์แต่ตรวจสอบโดยผลเชิงประจักษ์ที่เชื่อถือได้

7. เป็นการวิจัยที่ใช้กลุ่มเป้าหมายในชั้นเรียน ไม่จำเป็นต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายในการวิจัยอาจมีเพียงคนเดียว เป็นกลุ่ม หรือทั้งชั้นก็ได้

8. เป็นการวิจัยที่ใช้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งข้อมูลที่ได้ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพและสรุปข้อมูลตามผู้ให้เท่านั้น

9. เป็นการวิจัยที่ไม่เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิจัยขั้นสูง แต่มักใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสถิติพื้นฐานง่าย ๆ

10. เป็นการวิจัยที่ใช้ประสบการณ์ของครูผู้วิจัยและเพื่อนครูทำการอภิปรายผลที่เกิดขึ้น และวิธีแก้ปัญหาที่จะนำไปใช้

11. เป็นการวิจัยที่ใช้เวลาอันสั้นในระหว่างที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ บางครั้งอาจใช้เวลาเพียง 2-3 ชั่วโมงก็เสร็จแล้ว

12. เป็นการวิจัยที่นำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียนทันที แล้วตรวจสอบผลที่เกิดและผลการวิจัยไม่เน้นผลการสรุปอ้างอิงไปถึงกลุ่มเป้าหมายอื่น

พิมพ์พันธ์ เคะะคุปต์และคณะ (2544 : 10-13) ได้สรุปกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนไว้ ดังนี้

1. ขั้นการวางแผนวิจัย เป็นขั้นตอนการกำหนดปัญหาหรือคำถามวิจัย กำหนดวัตถุประสงค์ ตั้งสมมติฐาน ออกแบบการวิจัยและสร้างเครื่องมือ

2. ขั้นดำเนินการวิจัย เป็นการจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลผล และตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนแล้วนำไปปรับปรุง เมื่อปรับปรุงแล้วทำการตรวจสอบอีกครั้ง หากพบปัญหาก็กปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

3. ขั้นสรุปผลการวิจัย เป็นการสรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ เป็นการสร้างความรู้ใหม่

4. ขั้นนำไปใช้และเผยแพร่ เป็นการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์และเผยแพร่ต่อยุทธนา ปฐมวรชาติ (2544 : 59-68) เสนอแนวทางการวิจัยในชั้นเรียนไว้

4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนการวิจัย

เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนเพื่อกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

ซึ่งสิ่งที่ควรทำในเบื้องต้น คือ การวิเคราะห์ปัญหา การเลือกสื่อ วิธีการที่นำมาใช้ในการพัฒนา และการกำหนดโครงการวิจัย การวิจัยในชั้นเรียนจะเริ่มต้นจากการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานของครูและการจัดการเรียนรู้ สังเกตพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน วิเคราะห์จากแบบทดสอบเพื่อสำรวจปัญหาของผู้เรียนที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อกำหนดปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้ว่ามีอะไรบ้างมีสาเหตุมาจากอะไร จัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องการพัฒนา จากนั้นจึงศึกษาค้นคว้าหาวิธีการ สื่อนวัตกรรมที่คาดว่าจะนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาจุดไหนจะพัฒนาอย่างไร แล้วเขียนโครงการวิจัยหรือเค้าโครงการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางสู่ความสำเร็จ

2. การพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

หลังจากวางแผนดำเนินการ โดยจัดทำโครงการหรือเขียนเค้าโครงเสร็จแล้ว ครูผู้สอนต้องดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือซึ่งประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้เป็นสิ่งทดลองที่จัดทำขึ้นและกำหนดเป็นตัวแปรอิสระหรือสิ่งทดลอง เช่น วิธีสอน สื่อ แบบฝึกต่าง ๆ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประมวลผลการวิเคราะห์ เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต เป็นต้น เครื่องมือที่ใช้เป็นสิ่งทดลอง เมื่อครูพัฒนาโดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกำหนดมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาผู้เรียนและจัดทำในลักษณะสื่อหรือนวัตกรรม ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อให้มีมาตรฐานก่อนนำไปใช้จริง ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลก็จะต้องมีการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ และทดลองหาค่าความยากง่าย (Difficulty) หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

3. การดำเนินการวิจัยเป็นการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้โดยการนำเครื่องมือที่เป็นสิ่งทดลอง เช่น วิธีการสอน สื่อ แบบฝึกต่าง ๆ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาใช้พัฒนาผู้เรียนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในเค้าโครงการวิจัย ดำเนินการตามรูปแบบที่กำหนดไว้

4. การวิเคราะห์และการสรุปผลการวิจัย หลังจากทำการดำเนินการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการได้แล้วต้องนำข้อมูลที่ได้อมาวิเคราะห์และแปลความหมายเพื่อสรุปการวิจัยซึ่งจะเป็นการตอบคำถามหรือปัญหาการวิจัยที่กำหนดไว้

ประวิต เอราวรรณ์ (2545 : 48-49) ได้สรุปกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนไว้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจสภาพการปฏิบัติงาน
2. การวางแผน

3. การลงมือปฏิบัติ

4. การสะท้อนผลการปฏิบัติ

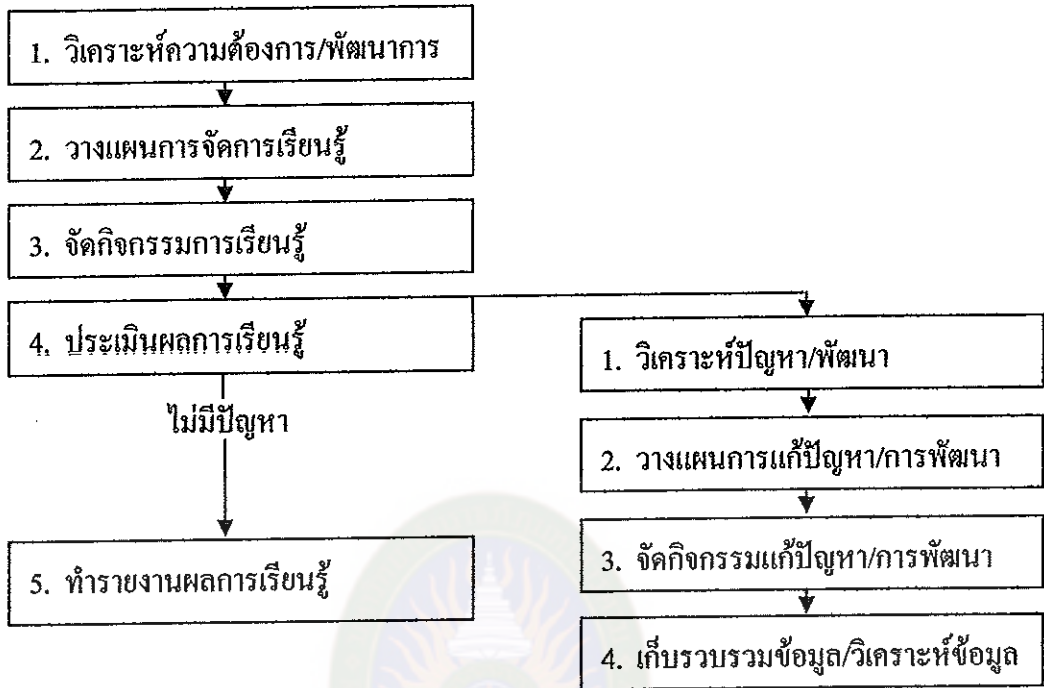
ตัวอย่างการนำกระบวนการวิจัยแบบบันไดเวียนของ Kemmis และ McTaggart มาใช้ในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ดังตัวอย่าง

แผนภาพที่ 5 การนำกระบวนการวิจัยแบบบันไดเวียนของ Kemmis และ McTaggart มาใช้ในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

กรมวิชาการ (2545 : 16) ได้เสนอรูปแบบการใช้วิจัยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ

ศึกษาวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนภาพที่ 6 การใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

สรุปกระบวนการและขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการสำคัญอันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาและการพัฒนาการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจะต้องดำเนินการไปพร้อมกันกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพ โดยใช้เทคนิค สื่อ หรือนวัตกรรม แล้วนำวิธีการหรือนวัตกรรมนั้นไปใช้ในการสรุปผลและเขียนรายงานการวิจัยต่อไป

กลยุทธ์การพัฒนา

การวิจัยการพัฒนาครู ด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนกุศตรองวิทยาคาร ได้ใช้กลยุทธ์การพัฒนา ดังรายละเอียดแต่ละกลยุทธ์ ดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ
2. การนิเทศภายใน

การจัดการศึกษาหรือการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ครูจะต้องมีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสูงตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาชาติและโรงเรียนมีศักยภาพในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาเข้าสู่ระบบ

ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ร่วมบริหาร ก็คือ การนิเทศ โดยเฉพาะการนิเทศภายใน โรงเรียน เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงคุณภาพ การศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องด้านวิชาการ ให้มีการพัฒนาและส่งเสริมให้ การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ร่วมบริหารเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับ คณาจารย์และนักเรียน จึงย่อมทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่าบุคลากรภายนอก เมื่อเป็นเช่นนี้ การนิเทศภายใน โรงเรียนจะสนองตอบความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง

2.1 ความหมายของการนิเทศภายใน

นักการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการนิเทศการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้
วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 : 62) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียน หมายถึง การทำงานของผู้บริหาร โรงเรียนที่ทำงานร่วมกับครู ในการพัฒนาการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้

สนอง เครือมาก (2539 : 1050) กล่าวไว้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึง ความร่วมมือกันของบุคลากรภายใน โรงเรียน ในการที่จะปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาการสอน ของครูเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนมีคุณภาพ

ซัด บุญญา (2546 : 44) ได้ให้ความเห็นว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินใด ๆ ที่ทำให้ครูมีความพึงพอใจและมีกำลังใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและ พัฒนาการดำเนินงานใด ๆ ของโรงเรียนให้ เป็นไปตามมาตรฐานของโรงเรียนและของบุคลากรให้ สูงขึ้นและรักษาไว้ จนส่งผลให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้รับประโยชน์จากโรงเรียนทุกฝ่าย อีกทั้งผ่านการประเมินภายในและภายนอก

จากความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนดังกล่าว สรุปได้ว่า การนิเทศภายใน โรงเรียนเป็นกระบวนการทำงานและดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารและบุคลากรภายใน โรงเรียน ในการแนะนำช่วยเหลือ ส่งเสริมเกี่ยวกับการเรียนการสอนและพัฒนาการดำเนินงาน ของโรงเรียนให้ เป็นไปตามมาตรฐานของโรงเรียน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้

2.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

สังัด อุทรานันท์ (2530 : 12) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาคน 2) เพื่อพัฒนางาน 3) เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ และ 4) เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ

จัด บุญญา (2546 : 46) กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อสนับสนุนส่งเสริม กระตุ้นให้ครูและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการจัดการศึกษาทุกฝ่าย เป็นรายบุคคลหรือหลายคนได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิรูปวิธีการจัดการเรียนการสอน วิธีการบริหารจัดการ การศึกษาที่มุ่งสู่ความสำเร็จตามมาตรฐานของโรงเรียน และของบุคลากรของโรงเรียนให้สูงขึ้น และรักษาไว้ได้อย่างต่อเนื่องด้วยความเต็มใจ

2.3 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ฝ่าย คือ

2.3.1 ผู้นิเทศ หมายถึง บุคลากรภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าระดับชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระ ครูวิชาการและครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนมอบหมายให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือครู ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

2.3.2 ผู้รับการนิเทศ หมายถึง ครูภายในโรงเรียนที่ได้รับประโยชน์จากการนิเทศ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งทำให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

2.3.3 ผู้สนับสนุนการนิเทศ หมายถึง ผู้ที่จะช่วยให้การดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ บุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน

2.4 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายใน โรงเรียนเป็นการดำเนินการอย่างมีขั้นตอนเป็นระบบและต่อเนื่อง มี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ

ขั้นที่ 2 การวางแผนการนิเทศ

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ

ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ

การนิเทศภายใน โรงเรียนนั้น การดำเนินการควรคำนึงถึงปัญหาของโรงเรียน รวมทั้ง ความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนด้วย ดังนั้น การดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนจึงต้อง มีการวางแผนกำหนดแนวทางร่วมกัน ประสานสัมพันธ์ร่วมมือให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีเป้าหมายเดียวกัน คือพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ที่กำหนดไว้

2.5 กิจกรรมการนิเทศ

กิจกรรมการนิเทศในที่นี้หมายถึงหัวข้อกิจกรรมที่จะนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบวิธีการนิเทศตามวัตถุประสงค์ของการนิเทศ หรือพิจารณากำหนดรายละเอียดในการดำเนินการนิเทศในแต่ละครั้ง หรือแต่ละรายการให้เป็นไปตามหลักการและกระบวนการนิเทศ เช่น

2.5.1 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้

2.5.2 จัดประชุมชี้แจงเรื่องใหม่ ๆ

2.5.3 สาธิตการสอนโดยครูในโรงเรียนหรือจากโรงเรียนอื่นที่เชิญมา

2.5.4 การสัมมนาเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ แผนงาน/โครงการ ประจำปีภาคเรียน/ประจำปีการศึกษาของแต่ละหน่วยงาน การสัมมนาเสนอผลงานของแต่ละหน่วยงาน ประกอบด้วย

1) การศึกษาดูงาน / นิทรรศการ

2) การจัดประกวดหรือนิทรรศการผลงานครู

3) ส่งครูไปฝึกปฏิบัติงาน

4) ส่งผลการสอน / การเยี่ยมชั้นเรียน

5) การให้คำปรึกษาแนะนำ

6) การประชุมปฏิบัติการในเรื่องต่าง ๆ ร่วมกัน

7) การร่วมกันวิจัยในชั้นเรียน หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ฯลฯ

2.6 แนวทางการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน

ศาสตราจารย์อัลแลน แกลตทอร์น (Allan A. Glatthorn, 1984) ได้เสนอแนวทางในการจัดการนิเทศภายในไว้ 4 วิธีการ คือ

2.6.1 การนิเทศแบบคลินิก (Clinical supervision) เป็นการนิเทศที่เน้นกระบวนการปรับปรุงการสอนของครูอย่างเข้มข้น ต้องวางแผนอย่างเป็นระบบมีการกระทำอย่างรอบคอบทุกขั้นตอนและทำให้ครบกระบวนการนิเทศ

2.6.2 การนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative professional development) เป็นทางเลือกหนึ่งของการนิเทศ สำหรับครูที่ไม่ประสงค์จะรับการนิเทศรูปแบบอื่น เป็นกระบวนการที่ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปตกลงทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาวิชาชีพด้วยการสังเกตการสอนในชั้นเรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับ การอภิปรายแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปรับปรุงวิชาชีพ

2.6.3 การนิเทศแบบพัฒนาตนเอง (Self – directed development) เป็นกระบวนการนิเทศที่ครูทำงานโดยอิสระ เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพของตนเองด้วยการวางแผนเพื่อพัฒนาวิชาชีพการสอนของตนและดำเนินตามโครงการที่วางไว้ ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมาย วิธีการในการพัฒนาตนเอง แหล่งทรัพยากรที่ต้องการ วิธีการประเมินผลและความช่วยเหลือจากผู้บริหารที่ครูต้องการ

2.6.4 การนิเทศแบบควบคุมเชิงบริหาร (Administrative monitoring) เป็นการนิเทศที่ผู้บริหารเข้าเยี่ยมชั้นเรียนในระยะเวลาสั้น ๆ และอย่างไม่เป็นทางการเท่าใด แต่ต้องมีการวางแผนทั้งก่อนการเข้าเยี่ยม และการให้คำปรึกษาหลังเข้าเยี่ยมแล้ว จะเห็นว่าวิธีการนิเทศภายใน 4 วิธีการที่นำเสนอ นั้นจะเป็นการนิเทศการเรียนการสอนแต่เราสามารถที่จะนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานในโรงเรียนของเราได้เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน สำหรับกระบวนการหรือขั้นตอนของแต่ละวิธีจะนำมาเสนอให้ผู้สนใจได้รับทราบในโอกาสต่อไป

2.7 เงื่อนไขของความสำเร็จ

การนิเทศภายในจะประสบความสำเร็จจะต้องอาศัยบริบทที่เอื้อต่อการนิเทศ เช่น

2.7.1 การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน

2.7.2 ความพร้อมของสื่อวัสดุอุปกรณ์การสอนและการปฏิบัติงาน

2.7.3 ขวัญและกำลังใจของบุคลากร

2.7.4 การทำงานเป็นทีม ความสามัคคีหรือความเป็นเอกภาพของบุคลากร

2.7.5 ความรู้ความเข้าใจและเจตคติในเรื่องการนิเทศของบุคลากรในโรงเรียน

2.7.6 ภาวะผู้นำทางวิชาการของฝ่ายบริหาร ฯลฯ

เนื้อหาสาระการนิเทศดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นหลักการและแนวปฏิบัติในการนิเทศที่จะช่วยให้การนิเทศประสบความสำเร็จ แต่จะสำเร็จมากน้อยเพียงใดคงต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจและเจตคติในเรื่องการนิเทศและภาวะผู้นำทางวิชาการของฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) เป็นการวิจัยเพื่อนำผลมาใช้แก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 15)

ฟรีแมน (Freeman) ได้เสนอขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้
 ขั้นตอนที่ 1 เป็นการตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับสภาพที่เกิดขึ้น
 ขั้นตอนที่ 2 เป็นการกำหนดปัญหาวิจัยหรือคำถามวิจัยที่มีความเฉพาะเจาะจง

มากขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัย

ขั้นตอนที่ 5 เป็นการทำความเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนที่ 6 เป็นการนำข้อค้นพบไปเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและใช้ประโยชน์

การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีลักษณะคล้ายคลึงกันและมีกระบวนการดำเนินการวิจัยที่คล้ายกับหลักการวิจัยทั่วไป คือ มีการกำหนดปัญหา การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิจัย ส่วนที่ต่างออกไปชัดเจนคือ การสะท้อนผลเพื่อให้เกิดการวิพากษ์และแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ประวิต เอรารวรรณ์ (2545 : 15) ได้กล่าวถึง กระบวนการทำงาน PAOR ดังนี้ PAOR เป็นกระบวนการที่ทำงานเป็นวงจร ตามแนวคิดของ Kemmis มี 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (Planning) วางแผนหลังจากที่วิเคราะห์และกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข

2. การปฏิบัติ (Action) ปฏิบัติตามผลที่กำหนด

3. การสังเกต (Observation) สังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ให้ผู้ที่มีส่วนร่วมได้วิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานต่อไป

4. การสะท้อนผล (Reflection) การนำผลที่ได้จากการปฏิบัติ การสังเกตผลที่เกิดขึ้นมาตรวจสอบอภิปรายผลที่ได้ สะท้อนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ นำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขและวางแผนปฏิบัติในวงรอบต่อไป

1. ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง การวิจัยประเภทหนึ่ง ซึ่งใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและวิเคราะห์วิจารณ์ผลการปฏิบัติ 4 ขั้นตอน คือ วางแผน การลงมือปฏิบัติ การสังเกต การสะท้อนผล การปฏิบัติการดำเนินการต่อเนื่องไปจนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขได้จริงหรือพัฒนาสภาพการณ์ของสิ่งที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จุดมุ่งหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะปรับปรุงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานประจำวันให้ดีขึ้น โดยนำเอางานที่ปฏิบัติอยู่มาวิเคราะห์สภาพปัญหาอันเป็นการทำให้งานนั้นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จากนั้นใช้แนวคิดทางทฤษฎีและประสบการณ์การปฏิบัติงานที่ผ่านมาเสาะหาข้อมูลและวิธีการที่คาดว่าจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ และสะท้อนวิธีการดังกล่าวไปทดลองใช้กับกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น

3. กรอบแสดงลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กรอบแสดงลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มี 4 ลักษณะดังนี้

3.1 เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participation and Collaboration) ใช้การทำงานกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีส่วนสำคัญและมีบทบาทเท่าเทียมกันในทุกกระบวนการของการวิจัย ทั้งการเสนอความคิดเห็นเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติ ตลอดจนการวางแผนการวิจัย

3.2 เน้นการปฏิบัติ (Action orientation) การวิจัยชนิดนี้ใช้การปฏิบัติเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและศึกษาผลของการปฏิบัติเชิงปฏิบัติการและการปฏิบัติ ตลอดจนการวางแผนการวิจัย

3.3 ใช้การวิเคราะห์ (Critical function) การวิเคราะห์การปฏิบัติเป็นการวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งจากสิ่งที่สังเกตได้ จะนำไปสู่การตัดสินใจที่สมเหตุสมผลเพื่อปรับปรุงแผนปฏิบัติ

3.4 ใช้วงจรการปฏิบัติการ (The Action Research) ตามแนวคิด Kemmis & Mc Taggart คือการวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflecting) ตลอดจนการปรับปรุงแผน (Re-planning) เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไปจนกว่าจะได้รูปแบบของการปฏิบัติงานที่น่าพึงพอใจ และได้ข้อเสนอเชิงทฤษฎีเพื่อเผยแพร่ต่อไป

4. กระบวนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กระบวนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีขั้นตอนที่สำคัญ ๆ ในการดำเนินการ ดังนี้

4.1 การจำแนกหรือพิจารณาปัญหาที่ประสงค์จะศึกษา ผู้วิจัยและกลุ่มที่ทำการวิจัยจะต้องศึกษารายละเอียดของปัญหาที่จะศึกษาอย่างชัดเจน ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งจะทำให้การวิจัยเชิงปฏิบัติการจะต้องมีทฤษฎีรองรับในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น การวิเคราะห์สภาพปัญหาควรพิจารณาให้ครบ 4 องค์ประกอบต่อไปนี้ คือ ปัญหาที่เกี่ยวกับครู นักเรียน เนื้อหาวิชาและสภาพแวดล้อม

4.2 เลือกปัญหาสำคัญที่เป็นสาระควรแก่การศึกษาวิจัย เลือกโดยอาศัยทฤษฎีมาร่วมพิจารณาลักษณะปัญหาแล้วสร้างวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตลอดจนอาจจะต้องสร้างสมมติฐานของการวิจัยในรูปแบบข้อความที่ต้องการประเมินที่แสดงความสัมพันธ์ปัญหากับหลักการหรือทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น

4.3 เลือกเครื่องมือดำเนินการวิจัยที่จะช่วยให้ได้คำตอบปัญหาตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เครื่องมือที่ใช้มี 2 ลักษณะ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติหรือฝึกหัดตามวิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติ

4.4 บันทึกเหตุการณ์อย่างละเอียดในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย เพื่อทราบความก้าวหน้าและเป็นอุปสรรคตามวงจรการปฏิบัติ เก็บสะสมบันทึกไว้ใช้ในการปรับปรุงวงจรปฏิบัติการต่อไปและเพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์หาคำตอบจากสมมติฐาน

4.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ของข้อมูลที่รวบรวมไว้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การตรวจสอบรายละเอียดของข้อมูลเพื่อให้แน่ใจในความถูกต้อง

4.6 ตรวจสอบข้อมูลของกลุ่มผู้วิจัยที่ได้พิจารณาไว้แล้วอีกครั้งหนึ่ง เพื่อสรุปหาคำตอบที่เป็นสาเหตุและวิธีการแก้ปัญหานั้นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยสรุปประมวลเป็นหลักการ (Principle) รูปแบบ (Model) ของการปฏิบัติ หรือเสนอเชิงทฤษฎี (Proposition) หรือทฤษฎี (Theory) ทั้งนี้ต้องอาศัยหลักตรรกวิทยา โดยวิธีอุปมานและความรู้เชิงทฤษฎีด้วย

5. ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กระบวนการวิจัยนี้เมื่อกล่าวในเชิงนำไปใช้เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานในโรงเรียน มีวิธีดำเนินการตามวงจรของการวิจัยเชิงปฏิบัติการดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Planning) เริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาพร้อมกันระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้ปัญหาที่สำคัญที่ต้องการให้แก้ไข ตลอดจนการแยกแยะ

รายละเอียดของปัญหานั้นเกี่ยวกับลักษณะของปัญหาเกี่ยวข้องกับใคร แนวทางแก้ไขอย่างไร และจะต้องปฏิบัติอย่างไร

2. ขั้นตอนการปฏิบัติการ (Action) เป็นการนำแนวคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมในชั้นวางแผนมาดำเนินการ โดยการวิเคราะห์วิจารณ์ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นร่วมกันของทีมงานประกอบไปด้วยเพื่อทำการแก้ไขปรับปรุงแผน ฉะนั้นแผนที่กำหนดควรจะต้องมีความยืดหยุ่นปรับได้

3. ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) สังเกตผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นที่คาดหวังโดยอาศัยเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเข้าช่วย

4. ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflection) เป็นขั้นสุดท้ายของวงจรการทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ การประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการแก้ปัญหาหรือสิ่งที่เป็นข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติการ ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องจะต้องตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่างๆที่สัมพันธ์กับสภาพสังคมและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและของระบบการศึกษาที่ประกอบกันอยู่โดยผ่านการอภิปรายปัญหา การประเมินโดยกลุ่มจะทำให้แนวทางของการพัฒนาขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมและเป็น พื้นฐานข้อมูลที่น่าไปสู่การปรับปรุงและการวางแผนการปฏิบัติต่อไป

สรุปหลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

หลักการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่จะต้องตระหนักอยู่เสมอ คือ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญต่อกระบวนการดำเนินการวิจัยนั่นคือ การวิจัยชนิดนี้ไม่ควรจะทำตามลำพังและควรใช้วงจรของการวิจัยประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อนำมาปรับปรุงแผนงาน แล้วดำเนินกิจกรรมที่ปรับปรุงใหม่ ซึ่งวงจรของ 4 ขั้นตอนดังกล่าวจะมีลักษณะการดำเนินการเป็นบันไดเวียน (Spiral) กระทำซ้ำจนกว่าจะได้รับการปฏิบัติการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางพัฒนาขึ้น โดยรับฟังข้อคิดเห็นข้อติเตียนที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและสังคมภายนอก บันทึกผลการปฏิบัติการที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ขั้นที่สำคัญ นั่นคือ

1. บันทึกผลของการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมและการฝึกปฏิบัติ
2. บันทึกผลของการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมใช้ภาษาและการสื่อสารในห้องเรียนหรือหน่วยงานและกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องแก้ไข
3. บันทึกผลของการเปลี่ยนแปลงสัมพันธภาพทางสังคม และการจัดระบบที่ลดอุปสรรคต่อการฝึกปฏิบัติ
4. บันทึกผลของการพัฒนาที่เป็นข้อค้นพบที่สำคัญของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การแจกแจงข้อค้นพบที่สำคัญในเชิงอธิบายความซึ่งจะนำมาสู่การสรุปเป็นผลงานวิจัยและแสดงให้เห็นแนวทางหรือรูปแบบการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องราวของสิ่งที่ศึกษานั้น

สรุปหลักการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้แก่

1. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นความพยายามที่จะปรับปรุงการศึกษา โดยการเปลี่ยนแปลง (changing) การศึกษานั้น และการเรียนรู้ลำดับขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงนั้น
2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการทำงานของกลุ่ม (Participatory) และให้การศึกษาหรือร่วมมือกันทำงาน (Collaboration) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยการฝึกปฏิบัติตามแนวทางที่กลุ่มกำหนด
3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการใช้การสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection) โดยประเมินตรวจสอบในทุก ๆ ขั้นตอน เพื่อปรับปรุงการฝึกหรือการปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย
4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการเรียนอย่างมีระบบ (Systematic learning process) โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องนำความคิดเชิงนามธรรมมาสร้างเป็นข้อสมมติฐานทดลอง ฝึกปฏิบัติและประเมินผลปฏิบัติ ซึ่งเป็นการทดสอบ (Test) ว่าข้อสมมติฐานนั้นถูกหรือผิด
5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเริ่มจากจุดเล็ก ๆ (Start small) อาจจะเริ่มจากบุคคล (ครู/นักเรียน) คนเดียวที่พยายามดำเนินการให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงบางสิ่งบางอย่างทางการศึกษาให้ดีขึ้น โดยขณะที่ปฏิบัติต้องปรึกษา รับฟังข้อคิดเห็นและอาศัยการร่วมปฏิบัติจากผู้เกี่ยวข้อง
6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการสร้างความรู้ใหม่ที่ให้แนวทางเชิงรูปธรรมจากการบันทึก (Records) พัฒนาการของกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เห็นกระบวนการเข้าสู่ปัญหา การแก้ปัญหา การปรับปรุงและได้ผลสรุปที่สมเหตุสมผล ในขณะที่เดียวกันสามารถนำปรากฏการณ์ที่ศึกษามาประมวลเป็นข้อเสนอเชิงทฤษฎี (Proposition) ได้จากการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ เห็นว่า เป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหน่วยงานให้ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาโดยแท้

บริบทของโรงเรียนฤๅครองวิทยาการ

ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนฤๅครองวิทยาการ ตำบลคอนจาน อำเภอคอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2465 โดยคณะกรรมการและผู้แทนข้าหลวงบริบาลสารนิคมนายอำเภอเป็นประธาน โดยมีนายเนตร พูลพัฒน์ เป็นครูใหญ่คนแรก ณ ที่ดินแปลงเลขที่ กส. 260 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ ชั้น ป.1-4 ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการกรมสามัญศึกษา

วันที่ 4 มิถุนายน 2482 ตั้งโรงเรียนสาขา โรงเรียนค่าน้ำแร่ราษฎร์สงเคราะห์ โดยมีนายแสง ยลอนันต์ รักษาการครูใหญ่ และได้รับงบประมาณจากทางราชการ 600 บาท สร้างอาคารเรียนแบบ ป. 1 ก และได้ตั้งกองลูกเสือ ทะเบียน กส.53

ปี พ.ศ. 2503 ได้เปลี่ยนแปลงโดยใช้หลักสูตรพุทธศักราช 2503

ปี พ.ศ. 2509 ทางราชการได้โอนโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศจากสังกัดกรมสามัญมาขึ้นตรงต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ปี พ.ศ. 2513 ผลการประชุมเป็นมติของชาวบ้านให้ย้ายอาคารเรียนจากที่ดินแปลงที่ กส. 260 มาปลูกสร้างใหม่ ณ ที่ดินแปลงที่ กส.259 โดยได้รับงบประมาณเป็นค่าก่อสร้างอาคารเรียน แบบ ป.1 ฉ เป็นจำนวนเงิน 60,000 บาท โดยผู้รับเหมา นายหมื่น ภารประคิษฐ์ บริจาคเงินซื้อที่ดินจากนายศรี การฟุ้ง พร้อมปลูกสร้างอาคารเรียนและย้ายมาเรียนเมื่อ พ.ศ. 2515

ปี พ.ศ. 2521 กระทรวงศึกษาธิการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่โดยการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 โดยให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรตั้งแต่ชั้น ป.1-6

ปี พ.ศ. 2523 ได้มีกฎหมายโอนโรงเรียนประชาบาลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

ปี พ.ศ. 2534 โรงเรียนได้เปิดทำการเรียนการสอนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

7 กรกฎาคม 2546 โรงเรียนโอนมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546

ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ฉบับปรับปรุง

ปัจจุบันโรงเรียนทำการเรียนการสอน 3 ระดับ ตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 - ม.3
ปรัชญาของโรงเรียน

วิชา มนุสธานี ภูตนา “ วิชาเป็นสิ่งเชิดชูมนุษย์ ”

คำขวัญโรงเรียน

เรียนดี กีฬาเลิศ เชิดชูคุณธรรม

สีประจำโรงเรียน

เขียว-แดง สีเขียว หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ ความเจริญอกงามทางปัญญา
สีแดง หมายถึง ความเข้มแข็ง กล้าหาญ อดทน

วิสัยทัศน์โรงเรียน

เน้นคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมสุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
พัฒนาบุคลากรผู้มีอาชีพ สภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ เอื้อต่อการเรียนรู้ นำเทคโนโลยี
มาใช้จัดการศึกษา ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

พันธกิจ

1. ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของนักเรียนให้ได้มาตรฐานตามหลักสูตร
2. ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้หลากหลายและทันสมัยเพื่อพัฒนากิจกรรม

การเรียนการสอน

3. ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมที่ค้ำจาม
4. ปรับปรุงภูมิทัศน์สิ่งแวดล้อมใน โรงเรียน ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

เป้าหมาย

1. นักเรียนทุกระดับชั้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทุกกลุ่มวิชาอยู่ในเกณฑ์
น่าพอใจ ร้อยละ 80
2. นักเรียนจบหลักสูตร ป.1 – ป.6 ภายใน 6 ปี ร้อยละ 100
3. นักเรียนที่จบชั้น ป.6 ได้รับการศึกษาต่อร้อยละ 100
4. นักเรียนมีสุขภาพอนามัย น้ำหนัก ส่วนสูง อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 95
5. นักเรียนได้เข้ารับการอบรมคุณธรรม จริยธรรม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
6. บุคลากรในโรงเรียนทุกคนได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้อย่างน้อย
ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง
7. จัดให้มีแหล่งความรู้นอกห้องเรียนและนักเรียนร้อยละ 100 ได้เรียนรู้
8. นักเรียนร้อยละ 80 มีประสบการณ์ในการเรียนรู้จากสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ นวัตกรรม

เทคโนโลยีที่ทันสมัย

9. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน องค์กรส่วนท้องถิ่น
และผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนบุคลากรโรงเรียนกุดครองวิทยาคาร ประจำปีการศึกษา 2551

ที่	ชื่อ-สกุล	วุฒิ	วิชาเอก/สาขา	ตำแหน่ง
1	นายชูชัย ประทุมจันทร์	กศ.ม.	บริหารการศึกษา	ผู้อำนวยการ
2	นายจิตรกร อุดมรัตน์	ค.บ.	พลศึกษา	รองผู้อำนวยการ
3	นายชนพล เถิดเจริญ	กศ.ม.	จิตวิทยาการแนะแนว	ครู
4	นางช่อนกลิ่น จันทร์บุตร	ศษ.บ.	ประถมศึกษา	ครูชำนาญการ
5	นางอวยพร ศรีสมบัติ	ศษ.บ.	ประถมศึกษา	ครูชำนาญการ
6	นางพรชัย พิภูลหอม	กศ.ม.	วิจัยการศึกษา	ครู
7	นายแหลมทอง ศิริมาลา	ค.บ.	เกษตร	ครูชำนาญการ
8	นางสุภาพ เกษทอง	ปวช.	บัญชี	ครูชำนาญการ
9	นายรัช สกุดคิมฐ์	ค.บ.	บริหารการศึกษา	ครูชำนาญการ
10	นายคำสิงห์ หอมถวิล	ค.บ.	สังคมศึกษา	ครูชำนาญการ
11	นายทวิท แจ่งขัน	ค.บ.	พลศึกษา	ครูชำนาญการ
12	นายมานิต ถิตซ์อารมย์	ค.บ.	ภาษาอังกฤษ	ครูชำนาญการ
13	นายประสงค์ นามุดดา	ศษ.บ.	บริหารการศึกษา	ครูชำนาญการ
14	นายเสกสรรค์ เขียวไกร	ค.บ.	พลศึกษา	ครูชำนาญการ
15	นางดาวรุ่ง ประสงค์สินธุ์	ค.บ.	ประถมศึกษา	ครูชำนาญการ
16	นางนงนุช เขียวไกร	ค.บ.	ศิลปศึกษา	ครูชำนาญการ
17	นางสาวนาทยาพร ผลบุญ	ศษ.บ.	คณิตศาสตร์	ครูชำนาญการ
18.	นายสุชาติ บุญปก	ค.บ.	ประถมศึกษา	ครู
19	นางสาวณัฐชนันท์ ศรีแพงมด	ค.บ.	เคมี	ครูอัตราจ้าง
20	นายอุทิศ ภารประคิมฐ์	ม.6	-	นักการภารโรง

จำนวนนักเรียนโรงเรียนกุศตรองวิทยาคาร แยกตามระดับชั้น ประจำปีการศึกษา 2551
แสดงได้ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนกุศตรองวิทยาคาร แยกตามระดับชั้น
ประจำปีการศึกษา 2551

ข้อมูล ระดับชั้น	จำนวน นักเรียน	จำนวนนักเรียน			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
อนุบาล 1	1	13	10	23	ข้อมูลวันที่ 10 มิ.ย.51
อนุบาล 2	2	22	16	38	
รวมระดับชั้นอนุบาล	3	35	26	61	
ประถมศึกษาปีที่ 1	2	17	21	38	
ประถมศึกษาปีที่ 2	1	14	14	28	
ประถมศึกษาปีที่ 3	2	22	18	40	
ประถมศึกษาปีที่ 4	1	14	8	22	
ประถมศึกษาปีที่ 5	1	17	16	33	
ประถมศึกษาปีที่ 6	1	20	10	30	
รวมระดับประถมศึกษา	8	104	87	191	
มัธยมศึกษาปีที่ 1	1	15	20	35	
มัธยมศึกษาปีที่ 2	1	15	17	32	
มัธยมศึกษาปีที่ 3	1	7	8	15	
รวมระดับมัธยมศึกษา	3	37	45	82	
รวมทั้งสิ้น	14	176	158	334	

สภาพปัจจุบันปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

จากรายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาในรอบแรก พบว่า
ครูยังไม่สามารถทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนำการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการพัฒนา
การเรียนการสอนได้อย่างเป็นรูปธรรม แม้จะมีครูบางคนที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม การวิจัย
ในชั้นเรียนมาบ้างแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถจัดทำการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
เท่าที่ควร และจากสรุปรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาโรงเรียน

กุดครองวิทยาคาร ปีการศึกษา 2549 จุดอ่อนด้านครูผู้สอน พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังไม่สามารถ
 ดำเนินการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้ทั้งนี้ เพราะครูส่วน
 หนึ่งยังไม่เคยเข้ารับการอบรมการวิจัยในชั้นเรียนและไม่มีกรวิจัยในชั้นเรียนเลย นอกจากนี้
 จากการประชุมทางวิชาการของโรงเรียนกุดครองวิทยาคาร ได้ค้นพบสภาพปัจจุบันและปัญหา
 ด้านการวิจัยในชั้นเรียนว่า การที่ครูไม่ทำการวิจัยในชั้นเรียนเพราะครูยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ
 เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ไม่เคยเข้ารับการอบรมพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนตลอดจนได้รับ
 การนิเทศเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนน้อยมาก ส่งผลให้คุณภาพทางการเรียนของนักเรียน
 อยู่ในเกณฑ์ต่ำ นักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ นักเรียน
 ไม่แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจากสภาพปัจจุบันและปัญหา ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางการพัฒนา
 ครูผู้สอนด้านการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

กอบกุล จงกลณี (2545 : 84) ได้ศึกษาการพัฒนาการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
 จากการศึกษาพบว่า สภาพปัญหา และอุปสรรคของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มี 4 ด้าน
 คือด้านครูขาดเทคนิคการวิจัย ด้านขาดการส่งเสริมสนับสนุนจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านครู
 ขาดการวิจัยเอื้อต่อการวิจัย และด้านขาดการเผยแพร่ผลการวิจัย แนวทางการพัฒนาการวิจัย
 เชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อใช้แก้ปัญหาทั้ง 4 ด้าน มีด้วยกัน 129 ข้อ บางข้อนำไปแก้ปัญหา
 ได้มากกว่า 1 ด้าน ในด้านครูขาดความรู้เรื่องเทคนิคการวิจัย ด้านขาดการส่งเสริม
 หรือสนับสนุนจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านขาดปัจจัยเอื้อต่อการทำวิจัย มีแนวทาง
 ที่จะนำไปแก้ปัญหาพร้อมกันมีดังนี้ จัดอบรมสัมมนา จัดหาเอกสาร จัดหาที่ปรึกษาให้คำแนะนำ
 จัดเวทีเสนอผลงาน จัดให้มีแหล่งข้อมูล จัดเผยแพร่ผลงานการวิจัย จัดหาอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวก
 ความสะดวก จัดหาทุนการทำวิจัย จัดเครือข่ายการวิจัย นำผลงานวิจัยไปพัฒนาหาความดี
 ความชอบ ติดตามประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง สร้างแรงจูงใจทั้งรูปธรรมและนามธรรม
 และจัดบรรยากาศที่ทำงานให้เป็นบรรยากาศ ทางวิชาการในการแก้ปัญหาของผู้มีหน้าที่
 ในการกำหนดนโยบาย และสั่งการและปฏิบัติงาน ได้แก่ กำหนดนโยบายให้สอดคล้อง
 กับแผนพัฒนาประเทศส่งผลต่อการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสอดคล้อง มีมาตรการ
 ในการติดตามผลงานตามนโยบายและข้อปฏิบัติต่าง ๆ

ที่กำหนดขึ้นในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอน มีแนวทางการพัฒนา คือ มีจรรยาบรรณต่องานที่ได้รับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง รักในการพัฒนางานในหน้าที่ ขวนขวายหาความรู้ให้สอดคล้องกับยุคข้อมูลข่าวสาร มีจรรยาบรรณนักวิจัย ในด้านการเผยแพร่ผลงานวิจัย พบว่า ควรเผยแพร่ในรูปแบบของการจัดประชุมสัมมนา จัดเวทีเสนอผลการวิจัย จัดในรูปแบบของเอกสาร เพื่อทำการเผยแพร่ในแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และให้สื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ในรูปแบบของการนำเสนอทั้งทางโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ อันจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ตระหนักรู้ และเกิดความสนใจ ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานเป็นรูปธรรม

กาญจนา สุภักวงศ์ (2546 : 87) ได้ศึกษาค้นคว้าการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านเค็ดวารินชำราบ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านเค็ดวารินชำราบ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า สภาพก่อนการพัฒนา ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าขาดความรู้ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการวิจัยในชั้นเรียน ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้ปรึกษากับคณะผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาครู โดยได้ดำเนินการฝึกอบรมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนตามขั้นตอนของการวิจัย 4 ขั้นตอน และไปศึกษาดูงานเพื่อให้เข้าใจสภาพที่แท้จริง ปรากฏว่าครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น หลังจากนั้นครูผู้ร่วมศึกษาได้ฝึกทำการวิจัยปฏิบัติการ เพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน พบว่า ครูสามารถแก้ปัญหานักเรียนได้เป็นบางส่วน พบความเปลี่ยนแปลงของครูไปในทางที่ดีขึ้น มีความกระตือรือร้นในการที่จะแก้ปัญหานักเรียนมากขึ้น เพื่อให้ครูได้มีทักษะในการทำวิจัยมากขึ้นจึงได้พัฒนาครูอย่างต่อเนื่องเป็นวงจรที่ 2 ด้วยการวางแผนรวมกันและดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัย 4 ขั้นตอน ผลการพัฒนา พบว่า ครูปรับยุทธวิธีในการแก้ปัญหาและเลือกใช้นวัตกรรมในการแก้ปัญหานักเรียนได้เหมาะสมขึ้น แสดงว่าครูมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนทั้งในด้านการวิเคราะห์สภาพปัญหา เลือกใช้นวัตกรรมตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน จากการนิเทศภายใน พบว่า ครูยังไม่ได้ทำรายงานการวิจัยที่สมบูรณ์ รายงานที่ทำเป็นเพียงรายงานการวิจัยอย่างไม่เป็นทางการ 1-2 หน้า และรายงานด้วยวาจาภายในกลุ่มที่มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย และระหว่างกลุ่มครูในโรงเรียน เพื่อรายงานว่าปัญหาคืออะไร ลงมือแก้อย่างไร ใช้เวลานานเท่าไร และต่อไปจะดำเนินการอย่างไร

ทวีศักดิ์ ศรีธรรมบุตร (2546 : 89) ได้ศึกษาค้นคว้าการพัฒนาบุคลากรครูเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนห้วยเก็งพิทยาคาร อำเภอ กุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

ผลการศึกษาค้นคว้า ปรากฏดังนี้ ก่อนดำเนินการพัฒนา ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลางจากการศึกษาดูงานในโรงเรียนต้นแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้ศึกษาค้นคว้าไม่สามารถวางแผนในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จึงขาดความมั่นใจเพราะไม่เคยได้รับการอบรมมาก่อนและไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนเลย เห็นว่าเป็นเรื่องที่ยากเกินระดับความสามารถหรือศักยภาพของครู และเป็นภาระที่หนักหน่อไปจากงานสอนตามปกติที่มีมากอยู่แล้ว เมื่อดำเนินการพัฒนาบุคลากรครูด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ ส่งเสริมให้บุคลากรครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน มีความตระหนักในภาระรับผิดชอบที่จะต้องพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ และมีความมั่นใจ มีเจตคติที่ดีต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนและการนำเอากระบวนการวิจัยมาแก้ปัญหาการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งโดยภาพรวมผลการดำเนินการพัฒนาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด บุคลากรครูเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนและวัฒนธรรมการทำงาน สามารถวางแผนแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยการเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียน รู้จักเลือกปรับกิจกรรมการเรียนรู้ ปรับวิธีการสอนปรับสื่อ นวัตกรรมให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาของผู้เรียน พร้อมทั้งสามารถนำลงมาสู่การปฏิบัติจริงในชั้นเรียนได้

ประสิทธิ์ ลาสอน (2546 : 87) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบุคลากรครูในโรงเรียนเทศบาล 3 บ้านเหล่า สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า ก่อนทำการศึกษาค้นคว้าบุคลากรครูเทศบาล 3 บ้านเหล่า ไม่มีความรู้ความเข้าใจและความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ชั้นตอน การวางแผนแก้ปัญหาการจัดการจัดกิจกรรม แก้ปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ภายหลังจากฝึกอบรมการปฏิบัติการและ การนิเทศติดตามผล การนำไปปฏิบัติจริงในห้องเรียน ดำเนินการ 2 วงจร พบว่า ปัจจุบันครูมีความ เข้าใจในการวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน ใช้ข้อมูลที่เป็นจริงประกอบในการหาเหตุผลของปัญหาและสรุปความจำเป็นที่จะต้องแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ได้ ครูสอนมีการวางแผนเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียน พัฒนาวิธีการแก้ปัญหาการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนอย่างหลากหลาย และสามารถสรุปผลการแก้ปัญหาในลักษณะการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบได้ ซึ่งเป็นการจุกประกายให้ครูทุกคนในโรงเรียนหาแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อให้การเรียนการสอนของตนเองมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่ยังมีปัญหาการพัฒนาบุคลากรในการวิจัยในชั้นเรียน คือ ครูมีเวลาน้อยเอกสารความรู้เกี่ยวกับการวิจัยไม่เพียงพอขาดประสบการณ์ในการเขียนรายงานขาดความชัดเจนการเขียนรายงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

วิทยา แสงงาม (2546 : 90) ได้ศึกษาสภาพการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน
 ไร่ได้ประชาคม อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรครู
 ในโรงเรียนไร่ได้ประชาคมก่อนการดำเนินการพัฒนาบุคลากรครู ครูขาดความรู้ ความเข้าใจ
 เกี่ยวกับทำวิจัยในชั้นเรียน ไม่สามารถจัดวิจัยในชั้นเรียนได้ เมื่อได้ดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอน
 การวิจัยปฏิบัติการด้วยการศึกษาเอกสารการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน แล้วทำให้
 บุคลากรครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน และสามารถจัดทำวิจัยได้
 ในระดับหนึ่ง แต่ยังคงขาดความชัดเจนในเรื่องการพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม การพัฒนาบุคลากร
 ครูบรรลุนิติความรู้ ความสามารถของบุคลากรครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนแต่ยังต้องได้รับ
 ความช่วยเหลือในขั้นการพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรมซ้ำควรมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
 เพื่อให้มีความรู้ที่ชัดเจนและสามารถทำได้ด้วยความมั่นใจยิ่งขึ้น

สุวิศักดิ์ แสงสาย (2546 : 85) ได้ศึกษาค้นคว้าการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับ
 การวิจัยในชั้นเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา วัดเวียงเกษม จังหวัดอุบลราชธานี
 ความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก
 สามัญศึกษา วัดเวียงเกษม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาของเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน
 โดยทั่วไป พบว่า บุคลากรในโรงเรียนนั้นยังไม่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับ
 การทำวิจัยในชั้นเรียน และเห็นว่า บุคคลที่จะทำงานวิจัยในชั้นเรียนได้นั้น จะต้องมีความรู้
 ความสามารถในการทำวิจัยมาก่อน โดยเฉพาะด้านการวิจัย ความรู้เกี่ยวกับสถิติพื้นฐานการวิจัย
 ระเบียบวิธีวิจัยทุกด้าน ผลการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับทำวิจัยในชั้นเรียนพระปริยัติธรรม แผนก
 สามัญศึกษาวัดเวียงเกษม จังหวัดอุบลราชธานี ในขั้นตอนการอบรมเชิงวิชาการ พบว่าผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่มีความสนใจเป็นอย่างดี ในขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความกระตือรือร้นกับงาน มีการศึกษาค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา ในขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความพึงพอใจในงานที่ได้ มีการเตรียมตัวเพื่อนำเสนอผลงานเป็นอย่างดี

อนัดดา ชาวนา (2546 : 84) ต้องพัฒนาตนเองเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียน
 การสอนและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลการศึกษาค้นคว้า
 พบว่า สภาพการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนก่อนการดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการทำวิจัย
 ในชั้นเรียน บุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน แม้ว่า
 บางคนจะเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนมาแล้ว แต่เป็นเพียงการให้ความรู้
 จากการรับฟังการบรรยาย ทำให้ไม่สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนทั้ง 4 ขั้นตอนได้ คือ
 ผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการอบรม

เชิงปฏิบัติการและการนิเทศติดตามผล ช่วยให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ แต่ควรพัฒนาต่อเนื่องเพื่อแก้ปัญหาที่ยังไม่บรรลุล โดยการสร้างเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับครูและวิเคราะห์กิจกรรมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาต่อไป

ธวัชชัย กิรัมย์ (2547 : 89) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนวัดบ้านจอม อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่าบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้แต่ยังขาดความมั่นใจในกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนควรฝึกเพิ่มเติม โดยต้องอาศัยเอกสารตัวอย่างการวิจัยในชั้นเรียน ในขณะเดียวกันควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติมในการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน จากการสะท้อนผลการดำเนินการในวงรอบที่ 1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษา ได้ดำเนินกิจกรรมการประชุมสัมมนาการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกลยุทธ์ ในการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้พอสมควร แต่ยังขาดความมั่นใจ ต้องอาศัยการเสนอแนะจากวิทยากรและการฝึกปฏิบัติที่ต่อเนื่องอีกด้วย

สุภีร์ สีพวย (2547 : 87) ศึกษาเรื่องการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนอนุบาลสุริยาอุทัยพิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

ก่อนการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนมาก่อน หลายคนเคยเข้าการอบรมการวิจัยในชั้นเรียนมาแล้วหลายครั้ง แต่ยังมีปัญหาในด้านความรู้ความเข้าใจในหลักการวิจัยในชั้นเรียน ขาดทักษะการทำวิจัย ขาดความมั่นใจและไม่กล้าตัดสินใจในการลงมือทำวิจัยในชั้นเรียน โดยส่วนใหญ่ต้องการทำวิจัยในชั้นเรียนและรู้ประเด็นปัญหาที่จะต้องทำวิจัย แต่ไม่รู้วิธีการแก้ปัญหา ขาดการนิเทศติดตามและการชี้แนะให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ผลการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนอนุบาลอุทัยพิมาย ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้และการปฏิบัติงานของครูที่ส่งผลกระทบต่อ การแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน กล่าวคือ มีการทำงานเป็นทีมและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความตระหนักและรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน มีความกระตือรือร้นในการวิจัยและศึกษาผลงานวิจัยของคนอื่นมากขึ้น และสามารถให้คำแนะนำการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูคนอื่นได้อย่างมั่นใจ ประเด็นที่ต้องการดำเนินการต่อไป คือ การส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

อลงกต สุขเกษม (2547 : 84) ศึกษาเรื่องการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านหนองถั่วแปบ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า ก่อนการพัฒนา พบว่า บุคลากรมีปัญหาในการจัดทำงานเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โดยครูส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนน้อย หลังการศึกษา พบว่า กลยุทธ์การ ประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การมอบหมายงาน และการนิเทศภายในที่ใช้ในการศึกษา ค้นคว้าครั้งนี้ เหมาะสมที่จะนำมาใช้พัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนแต่นำไปใช้ ในครั้งต่อไป ควรศึกษากิจกรรมในการพัฒนาครู เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้น

อุคร บุญสิงห์ (2547 : 86) ศึกษาเรื่องการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านทุ่งขุนใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อพัฒนาบุคลากร ด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านทุ่งขุนใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ผลการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนบ้านทุ่ง ขุนใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ก่อนที่จะดำเนินการพัฒนาบุคลากร ด้านการวิจัยในชั้นเรียน บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ ภายหลังจากที่ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากร โดยใช้ชุดฝึกอบรมในการประชุมเชิงปฏิบัติการ การฝึก ปฏิบัติการวิจัย การนิเทศกำกับติดตามการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่าบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ได้ครบกระบวนการตามขั้นตอนวิจัยในชั้นเรียน แต่อย่างไร ก็ตาม การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของกลุ่มผู้เข้าร่วมการศึกษาค้นคว้ายังคงประสบปัญหา เกี่ยวกับการออกแบบนวัตกรรมและการรายงานผลการวิจัย จึงได้เพิ่มเติมเวลาในการฝึกปฏิบัติ การวิจัย การนิเทศ ติดตามผล จึงสามารถทำการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เบ็ค (Beck. 1992 : ออนไลน์) ได้ศึกษาเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนกับการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้น ผลการศึกษาพบว่า ความเข้าใจในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนเป็นสิ่งสำคัญและเป็น ประโยชน์อย่างมากต่อครูผู้สอนในหลายวิชาและในทุกระดับชั้น แต่ยังมีข้อจำกัดในการพัฒนา การสอนที่ทำให้ครูสามารถบรรลุผล จากการใช้การวิจัยเป็นส่วนประกอบในการจัดการเรียนรู้ได้ ในการพัฒนาครูให้เป็นนักวิจัยที่ดีและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะเป็นนักวิจัยในชั้นเรียนได้ ต้องอาศัยเทคนิคในการวิจัยที่หลากหลาย จากการศึกษาพบว่าวิธีการที่ช่วยให้ครูเป็นนักวิจัย ในชั้นเรียนต้องมีลักษณะ 3 ประการ คือ

1) มีการวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2) นำเสนอวิธีการวิจัยที่มีความสัมพันธ์กันกับ 4 วิธี (การสืบสวนวิธีการสอน การสืบสวนแบบร่วมมือ การคิดอย่างเป็นระบบ และการปฏิบัติอย่างเป็นวิทยาศาสตร์) 3) การแสดงการพัฒนาของตนเอง ที่เป็นนักวิจัยในชั้นเรียนโดยการนำเสนอโครงการวิจัยในชั้นเรียน

เฟลด์แมน (Feldman, 1992 : ออนไลน์) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประชุมเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของครู ซึ่งเป็นการสำรวจวิธีที่ครูใช้ประสบการณ์ของตัวเองและจากเพื่อนร่วมงาน เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานภายใต้คำตามที่ว่าอะไรคือวิธีที่สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครูภายใต้รูปแบบจำลองโปรแกรมของการวิจัยในชั้นเรียน โดยการเตรียมการของครู ผลการศึกษาวิจัยพบว่าความเข้าใจของครูสามารถพัฒนาได้โดยผ่านการฝึกปฏิบัติจริงและการพัฒนาตนเอง เช่น ด้านการพูดคุย การใช้ความคิด การศึกษาอย่างเป็นระบบร่วมกับครูคนอื่น และ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการว่ามีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาของครูและปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียน

เคลลี (Kelly, 1993 : ออนไลน์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนและการเรียนรู้แบบ ปฏิสัมพันธ์ : การประเมินผลกระทบผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่และบุคลากรทั่วไป มีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับปัญหา 2 ปัญหา คือ การเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นใหม่ด้วยเทคโนโลยี ซึ่งดำเนินการโดยครูอธิบายถึงประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีในการสอนในชั้นเรียนด้วยความช่วยเหลือของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่าครูสามารถสร้างสรรค์ขั้นตอนการสอนที่ให้ประโยชน์มากที่สุดในการใช้เทคโนโลยีการสอนภาษาอังกฤษ

ทันเนอร์ (Turner, 1992 : ออนไลน์) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับครูที่สอนภาษาอังกฤษในห้องเรียน : จะนำการวิจัยในชั้นเรียนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างไร โดยการสะท้อนความคิดจากครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 9 แห่ง เกี่ยวกับช่องว่างในการปฏิบัติการวิจัยของครู ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษส่วนมากใช้ประสบการณ์ในอดีตมาใช้ในการตัดสินใจในการปฏิบัติการสอนในปัจจุบันครูส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการดำเนินการวิจัยจะทำให้ค้นพบปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนได้ส่วนข้อจำกัดของครูผู้สอนที่พบเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน คือ ขนาดของห้องเรียนที่ใหญ่โตเกินไปมีนักเรียนมากกว่า 30 คน พฤติกรรมของนักเรียนไม่สามารถควบคุมได้และขาดการสนับสนุนและได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร

ดิกเก็นส์ (Dickens. 1998 : ออนไลน์) ได้ศึกษาทฤษฎีมุมมองเกี่ยวกับการปฏิบัติ ในด้านการวิจัยปฏิบัติการ โดยอธิบายถึงวิธีที่นักปฏิบัติใช้วงจรการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งมุ่งเน้น กระบวนการทำงานเป็นทีม และการศึกษาวงจรทีมของการวิจัยปฏิบัติการ โดยใช้ระเบียบวิธีที่เป็น เอกภาพ และไม่เป็นลำดับขั้นตอน และการทำงานของทีมงานต้องปฏิบัติตามเค้าโครงของการวิจัย ปฏิบัติการ คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการสะท้อนผล เพื่อให้สมาชิกของทีมงาน สามารถปฏิบัติได้โดยอาศัยการวิจัยปฏิบัติการ และประสบการณ์เป็นเบื้องต้นของสมาชิกในทีม ซึ่งผู้ร่วมวิจัยต้องให้ความคิดเห็น และการตรวจสอบกระบวนการนี้ในแต่ละระดับบุคคล ตามเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ การศึกษาครั้งนี้ให้ความเข้าใจ เกี่ยวกับวิธีที่นักปฏิบัติต้องใช้ภาษาเพื่อทำให้เกิดความหมาย และสร้างความเป็นจริงเกี่ยวกับการมี ส่วนร่วมของตน และใช้แผนภาพทางวิทยาศาสตร์เชิงปฏิบัติได้ โดยแผนภาพได้แสดงให้เห็นว่า ทฤษฎีการลงมือปฏิบัติงาน เช่น การได้รับความสำเร็จไม่ใช่ความล้มเหลว สามารถช่วยลด ความไว้วางใจของสมาชิกในทีมของตน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้

เดเนียลส์ (Daniels. 1999 : ออนไลน์) ได้ศึกษาเพื่อกำหนดว่าการสอนในการทำ การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพความเชื่อถือในตนเอง และประสบการณ์ของนักศึกษาฝึกสอน กลุ่มทดลองซึ่งประกอบด้วยนักศึกษาฝึกสอนจำนวน 2 คน ได้รับการสอนและการช่วยเหลือและ การแนะนำในการพัฒนาโครงการวิจัยในชั้นเรียน กลุ่มเปรียบเทียบซึ่งเป็นนักศึกษาฝึกสอน จำนวน 3 คน เช่นกัน ได้รับแต่เพียงคำสอนที่เป็น เอกสารเกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบทดสอบถามก่อนการทดลอง หลังการทดลอง การสัมภาษณ์และกรณีศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาฝึกสอนทั้ง 2 กลุ่ม มีความสามารถ ในวิชาวิจัยเชิงปฏิบัติการได้มีความแตกต่างกันเล็กน้อย โดยมีการเปลี่ยนแปลงในการรับรู้ ในทางบวก การวิจัยเชิงปฏิบัติการนักศึกษาคู มีความเชื่อมั่นในตนเองในฐานะเป็นผู้จัดการ และผู้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชั้นเรียน และเป็นผู้ใช้เทคนิคการจัดการพฤติกรรม อย่างประสบความสำเร็จนักศึกษาทุกคนมีทักษะกระบวนการสะท้อนผลของปัญหาที่เผชิญกับ นักศึกษาเพิ่มขึ้นภายใต้สภาพแวดล้อมของ โรงเรียนและเป็นบริบททางสังคมของชั้นเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ มีปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การขาดความรู้ ความเข้าใจในการวิจัย ในชั้นเรียน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้หาวิธีพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการประชุมปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ดังกล่าว